SỬ DỤNG MUSIC FINALE 14

(Lời Dặn: Vì đang tìm tòi và ghi lại từng lúc, xin các bạn thỉnh thoảng ghé lại để lấy bản cập nhật mới nhất)

MŲC LŲC

1-Mở Khuôn Nhac Ra Để Viết 2-Thiết Lập Những Việc Để Viết Nhạc 3-Thêm Trường Canh Từ Cuối Trang 4-Thêm Trường Canh Trong Bài Đang Viết 5-Xóa Bỏ Trường Canh 5b-Phuc Hồi Cái Vừa Xóa. 6-Chon Âm Thể 7-Nhip 8-Viết Dấu Nhạc Vào Bản Nhạc 9-Xóa Dấu Nhac Đã Viết 10-Viết Liên Ba 11-Chỉnh Hình, Vi Trí Của Liên Ba 12-Viết Dấu Luyến Cho 2 Note 13-Viết Dấu Luyến Cho Nhiều Note 14-Viết Dấu Nửa Trường Đô 15-Viết Dấu Chấm Lăng Kép 16-Viết 2 Gạch Phân Đoạn Cho Trường Canh 17-Viết Tên Điêu Nhac 18-Viết Lời Ca 19-Viết Lời Ca Hàng Thứ Nhì, Thứ 3 20-Dời Đổi Vị Trí Lời Ca 21-Viết Tựa Đề Bản Nhạc, Tên Tác Giả Và Copyright 22-Xóa Chữ Score 23-Xóa Bỏ Con Số Trước Mỗi Dòng Nhạc 24-Dấu Lâp Lai (Repeat) 25-Xóa Dấu Trở Lai 26-Hiển Thị Trang Nhạc 27-Gom Thành 1 Trang 28-Dời Trường Canh Lên Hoặc Xuống Khuôn Nhạc Khác 29-Thu Hẹp Khoảng Cách Giữa 2 Khuôn Nhạc 30-Viết Dấu Trường Độ Tự Do 31-Viết Dấu Trở Lai Và Để Dứt (Coda) 32-Thay Màu Chữ 33-Viết Note Đơn Theo Ý Mình 34-Lưu Ở Dang moi Người Đọc Được Và In Ra Được 35-Đổi Chiều Note Nhac 36-Dời Đổi Vị Trí Note Nhạc Trong Trường Canh 37-Đổi Vi Trí Đầu Note Nhac 38-Đổi Hình Dang Đầu Note Nhac 39-Đổi Kích Cỡ Đầu Note Nhac 40-Thu Hep Hoăc Mở Rông Trường Canh 41-Đổi Kích Cỡ Khuôn Nhac

42-Viết Thêm Note Phu Dưới Note Chính 43-Xóa Bè Phu 44-Đánh Nhip Khi Nghe Lai Những Gì Đã Viết 45-Sao Lại (Copy) Những Note Đang Có Rồi Đưa Qua Trường Canh Khác 46-Viết Chữ Trên Khuôn Nhac Trong Bài 47-Đổi Tiếng Nhac Cu 48-Cho Hình Vào Bản Nhac 49-Viết Dấu Nhạc Có Kèm Thêm Chữ 50-Viết Nhiều Loai Khuôn Nhac Trong Bài 51-Viết Nhiều Bài Liên Tiếp 52-Đổi Âm Thể Sau Khi Viết Nhac Xong 53-Xóa Dấu Khóa Nhac 54-Xóa Vach Của Ô Nhịp 55-Xóa Vạch Của Note Nhạc 56-Ký Âm Tư Do (Bình Ca) 57-Tăng Lên 1 Bát Âm (Octave) Cho Toàn Bài Đã Viết 58-Đổi Tiếng Nhạc Cụ Khi Nghe Lại 59-Note Nhạc Ngoài Tầm 60-Vạch Ô Nhịp Thấu Qua Nhiều Khuôn Nhạc 61-Dấu Diễn Tấu Và Chỉnh Kích Cỡ 62-Xóa Dấu Lặng Tự Động ở Layer 2 63-Điều Chỉnh Kích Cỡ Note Nhạc 64-Đưa Vào Vach Đứt Quãng Trên Đầu Khuôn Nhac 65-Viết Dấu Crescendo Hoặc Decrescendo 66-Đổi Màu Của Lằn (Track) 67-Đổi Dấu Khóa Nhạc 68-Thiết Lập Số Trường Canh Trong Mỗi Khuôn Nhạc 69- Viết Dấu Liên 6, Liên 7. 70-Xóa Dấu Lặng Toàn Nhịp Mặc Định (Whole Rest) 71-Phím Tắt (Phím Nóng, Hotkeys, Shortcuts) 72-Không Thấy Vài Dấu Cuối Trong Dãi Note Để Viết 73-Đổi Khóa Fa Ra Khóa Sol (và ngược lại) 74-Thu Âm 75-Viết Tên Hợp Âm Trên Khuôn Nhạc 76-Viết Hợp Âm 77-Thiết Lập Trước Kiểu Chữ Cho Tưa Đề, Tác Giả Và Lời Ca 78-Xóa chữ Subtittle, Arranger 79-Viết Tên Hợp Âm Theo Ý Muốn 80-Thay Đổi Kích Cỡ Các Dấu Thăng, Giảm, Bình (Accidentals)

(Còn tiếp)

1-MỞ KHUÔN NHẠC RA ĐỂ VIẾT:

a/ Nếu muốn chỉ là những khuôn nhạc đơn lẻ thì chọn Default Document

- Trang khuôn nhạc hiện ra.

b/ Muốn có thêm khuôn nhạc bè thì sau khi mở Finale 14, bấm chọn vào Setup Wizard.

		¢5 ? ≯
finala		
	6.	
Create New Music	Open	Existing Music
SETUP WIZARD	SCAMERIKG	OPUN
DEFAULT DOCUMENT	CRCISE WIZARD Open	Recent File •
TEMPLATES		PORTMUSICKML
Learning Center		
QuickStart Videos	Tip of the Day	
User Manual	Need your tube to double the flute part? Finale now automatically places the note	Just copy the music into the tube staff. s within the tube's range - no
Tutorial Guide	transpoong required.	

-Bấm chọn tuần tự theo hình. Muốn có thêm nhiều khuôn bè phụ thì chọn thêm để ô bên phải có thêm loại khác. Đại khái, bên ô đó, có bao nhiêu loại thì sẽ có bấy nhiêu khuôn). Ở đây, mình chỉ chọn 2 loại nên sẽ có 2 khuôn mà thôi.

-Bấm (1)-->Bấm (2)-->Bấm (3), lúc này chữ Blank Staff sẽ hiện ra trong ô trống bên phải--> Bấm OK (4).

Có nghĩa là mình vừa chọn để có 1 khuôn nhạc chinh trong bài sẽ viết.

-Bây giờ là chọn 1 khuôn bè. Bấm (1) -->Ví dụ chọn khuôn để viết Bass, bấm (2), nếu chọn Alto hay Tenor thì bấm vào chữ đó cho xanh lên--> Bấm (4), ngay lúc đó chữ Bass voice hiện ra trong ô trống bên phải (4) --> Hiện giờ, khuôn Bass được đặt trên khuôn chính, muốn cho xuống nằm dưới thì bấm (5)--> Sau khi đã đúng ý, bấm Next (6)

Bern Staff	· Petanoto	1	100	
Shine -	Terr Ince Batters Volge	Alta		
Strip fuctor Strips	Viscel Viscel (No Staff Name)	- Revent		-
Party Person	Contrato Voce	Add Denced		1
1 /	Our Jate Our Jate		1	
1 1	tene 3 .	12	5	
2		-0-0	lated .	
Const Disertite Cross Telle Dramitite		Gent Dunie	Dava An Silve Don	ette

-Đánh vào Tựa Đề (Title), Tác giả (composer), Bản quyền (copyright), chọn khổ giấy, chiều giấy để in ra, .. Bấm Next.

<u>Ghi chú</u>: Có thể không đánh vào lúc này, cứ bấm Next, sau khi viết nhạc xong sẽ viết như đã chỉ dẫn ở trên cũng được. Theo ý tôi, KHÔNG ĐÁNH VÀO LÚC NÀY.

-Chọn Nhịp rồi chọn "ton" (âm thể) cho bài nhạc. Xong, bấm Finish.

-Vậy là xong. Những gì mình cần sẽ hiện ra để mình sử dụng.

Ghi Chú: Muốn xóa hẳn 2 hàng chữ Lyrics by, Arranged by và Music by cho khỏi rườm rà để viết lại theo ý mình thì làm như vầy:

-Bấm PHẢI vào cục trắng --> Bấm Delete

**Muốn viết lại tên tác giả mà không có chữ Music by thì: Bấm PHẢI vào cục trắng (1)--> Bấm Edit Text (2)

-Bôi đen nguyên hàng chữ Music by... rồi đánh vào tên tác giả.

2- THIẾT LẬP NHỮNG VIỆC ĐỂ VIẾT NHẠC:

Sau khi có khuôn nhạc, phải làm 2 việc sau đây:

A- Để những gì cần cho việc viết nhạc hiện ra trên màn hình, bấm vào Window và đánh dấu check đúng theo hình đính kèm.

- B- Và thiết lập phần viết nhạc như sau:
- a/ Bấm (1)
- b/ Bấm vào Simple (2)
- c/ Bấm Simple Entry Options...(3)

d/ Không đánh dấu chọn phần nào cả, giống y trong hình . Xong, bấm OK.

3- <u>**THÊM TRƯỜNG CANH TỪ CUỐI TRANG</u>** : Cách này để thêm trường canh ở trường canh cuối cùng đang có. Ví dụ: Trong trang khuôn nhạc, hiện có tổng cộng là 30 trường canh. Bản nhạc cần 50 trường canh, vậy phải dùng phần này để thêm 20 trường canh nữa.</u>

a/ Bấm vào (1)

b/ Bấm vào bất kỳ 1 trường canh nào (2)

c/ Bấm Add Measures...

d/ Đánh vào số trường canh muốn thêm (1)

e/ Bấm OK (2)

4- THÊM TRƯỜNG CANH TRONG BÀI ĐANG VIẾT :

Cách này để thêm vào phía trước một trường canh đang có bất kỳ chỗ nào trong bài đang viết. Phần này thường dùng khi cần thêm hoặc bớt 1 đoạn nhạc trong lúc sáng tác.

a/ Bấm (1)

b/ Bấm phải vào trường canh cần có thêm trường canh khác phía trước (2)

c/ Bấm chọn Insert Measures Stack ...

d/ Đánh vào số trường canh cần thêm (1)--> Bấm OK (2)

-Đây là kết quả:

5- XÓA BỎ TRƯỜNG CANH :

a/ Bấm (1)

b/ Bấm phải vào trường canh cần xóa (2)

c/ Bấm Cut (3)

5B- PHỤC HỎI CÁI VỪA XÓA :

-Nếu lỡ tay hoặc đổi ý, muốn lấy lại cái đã xóa thì:

*Bấm Edit

*Bấm Undo Measure Delete

6- CHON ÂM THÊ:

A-Cho Toàn Bài :

- a/ Bấm trái vào (1)
- b/ Bấm phải vào trường canh đầu tiên (2)
- c/ Bấm vào âm thể cần dùng (3)

B-Cho Phần Nào Đó Trong Bài:

a/Bấm (1)

b/ Bấm phải vào trường canh muốn đổi qua âm thể khác (2).

c/ Bấm vào âm thể mà mình muốn (3).

7- <u>NHIP (Time Signature) :</u>

a/ Bấm (1)

b/ Bấm PHẢI vào trường canh mà từ đó loại nhịp này bắt đầu có hiệu lực (2)

c/ Bấm vào loại nhịp cần có (3)

(Nhớ: Giống như phần Âm Thể, phần Nhịp này, muốn đổi nhịp ở đâu thì bấm phải vào trường canh ở đó để làm thao tác đổi nhịp)

8- VIÊT DÂU NHẠC VÀO BẢN NHẠC (Notation):

a/ Bấm (1)

b/ Bấm vào dấu nhạc hoặc dấu lặng cần dùng (2)

c/ Bấm vào nơi cần viết trên khuôn nhạc (3)

9- XÓA DÂU NHẠC ĐÃ VIẾT:

a/ Bấm (1)

b/ Bấm vào dấu cần xóa (2)

10- VIÊT LIÊN BA :

a/ Bấm vào dấu nhạc cần dùng và dấu liên ba (1) {Không còn dùng nữa, bấm vào đó 1 lần nữa nó sẽ mất)

b/ Bấm vào khuôn nhạc (2) để viết (viết từng note)

11-<u>CHỉNH HÌNH, VỊ TRÍ CỦA LIÊN BA:</u>

a/ Bấm (1)

b/ Bấm vào dấu nhạc đầu tiên của liên ba (2)

c/ Bấm PHẢI vào ô vuông nhỏ (3)

d/ Muốn hình liên ba ngang, bấm Always Flat. Muốn đổi vị trí trên, dưới cho liên ba, bấm Flip
(4)

12- VIÉT DÂU LUYÊN CHO 2 NOTE:

a/ Bấm (1) để chọn chế độ viết.

b/ Bấm vào dấu nhạc cần viết (2)

c/ Bấm (3)

d/ Viết vào khuôn nhạc (4)

13- VIÉT DÁU LUYÉN CHO NHIỀU NOTE :

 $-B\acute{a}m(1)$

-Bấm vào dấu lưỡi liềm ở thanh menu trên cao (2)

-Bấm đôi vào note nhạc đầu tiên của những note cần luyến (3)

-Bấm+giữ+kéo những cục để chỉnh vị trí và độ cong của dấu luyến. Khi vừa ý, bấm vào chỗ trống nào cũng được để kết thúc.

-Đổi ý kiến, muốn xóa, bấm phải vào cục vuông (1), và bấm Delete (2).

14- VIÉT DÁU NỬA TRƯỜNG ĐỘ :

a/ Nhớ khi viết dấu nhạc phải ở chế độ này (1)

- b/ Bấm (2) để chọn loại dấu nhạc
- c/ Bấm vào trang nhạc (3)

15- VIÉT DÁU CHÁM LĂNG KÉP :

- Sau khi viết dấu chấm lặng cho 1 note nào đó xong, bấm chọn lại dấu chấm lặng (1)--> Bấm vào note đang có sẳn 1 dấu chấm lặng (2).

-Kết quả:

16- VIÉT 2 GACH PHÂN ĐOẠN CHO TRƯỜNG CANH :

a/ Bấm (1)

b/ Bấm PHẢI vào trường canh cần có 2 gạch (2)

c/ Chỉ chuột vào Barline (3)

d/ Bấm Double

17- <u>VIẾT TÊN ĐIỆU NHẠC :</u>

a/ Bấm (1)

b/ Bấm PHẢI cục vuông ở trường canh đầu tiên (2)

c/ Bấm Edit Full Staff Name (3)

d/ Đánh vào tên điệu nhạc (1)

e/ Bấm OK (2)

g/ Nếu cần đổi vị trí tên điệu : Bấm vào cục vuông- Giữ chuột - Kéo đến chỗ cần.

18- <u>VIẾT LỜI CA:</u>

Chú ý: - Chỉ viết được lời ca sau khi đã có dấu nhạc trong khuôn.

-Finale 14 cho phép đánh được chữ Việt bằng 4 loại font : Unicode, vn, hl và vni.

-Trước khi viết lời ca, muốn dùng Font nào thì phải chỉnh bộ gõ qua bảng mã thích hợp. Ví du:

*Nếu dùng font Unicode thì bộ gõ phải chuyển qua bảng mã Unicode *Nếu dùng font vn (ví dụ như vnArial..) thì bộ gõ phải chuyển qua bảng mã TCVN 3 (ABC). * Nếu dùng font hl thì bộ gõ phải chuyển qua BK HCM 2. * Nếu dùng font VNI thì phải chuyển qua VNI Windows

a/ Ở đây, ví dụ, dùng font vn. Chuyển bộ gõ tiếng Việt qua bảng mã TCVN 3 (ABC)

	Hướng dẫn	
	Công cụ[CS+F6]	
	Chuyển mã nhanh - [CS+F9]	
	Bật kiểm tra chính tả 🛛 🏏	0
	Bật tính năng gõ tắt	
	Soạn bảng gõ tắt	
	Kiểu gõ	Þ
√	Uncode dựng sẵn	
-	TCVN3 (ABC)	
	VNI Windows	
	Bảng mã khác	•
	Bảng điều khiển[CS+F5]	
	Kết thúc	

b/ Bấm (1) để chuyển qua chế độ viết lời (lyric).

c/ Bấm vào note nhạc cần viết lời (2) [Nhớ: Sau khi viết xong lời cho note đầu tiên, những note kế tiếp sau khi nhấn Space sẽ tự động cho mình viết tiếp]. Bắt đầu đánh vào lời ca cho note đó
(3). Chữ mới đánh vào xong sẽ hiện ra chẳng giống ai (3). Đừng lo, cứ để đó. [Nhớ: Đầu tiên, chỉ cần đánh vào 1 lời ca (chữ) mà thôi].

d/ Bấm vào Lyric (1)--> Lyrics Window...(2) [Nhớ: Phải có dấu check trước Type into score (3)]

e/ Khung nhỏ hiện ra, có sẳn chữ lạ hồi nãy --> Highlight cho đen chữ đó (1).

Lyrics Edit	Text	
Lyric: Font:	Verse 🔹 1 🚔 🚺	A_⊕₹A ?
Th	K	<u></u>

f/ Bấm Text (2) --> Font (3)

g/Bấm+giữ+kéo để tìm đến kiểu chữ (2). Bấm chọn font chữ (1), ở đây ví dụ dùng loại chữ vn -- > kiểu gì (3) --> Cỡ gì (4), thường là size 12 --> Bấm OK.(5)

h/ Chữ lạ đã hiện ra đúng--> Bấm (1) để đóng khung này.

i/ Sau khi đã có chữ lời ca thứ nhất, từ đây cứ đánh chữ vào, máy sẽ tự động chuyển đổi. Khi đánh chữ xong, nhấn phím Space, chữ sẽ hiện ra đúng và mở đường cho mình đánh chữ kế tiếp. Cứ thế, viết đến khi hết thì thôi. [Nhớ: Sau khi có chữ thứ nhất, phải bấm vào note kế tiếp mới có vạch chớp chớp để viết. Sau chữ thứ nhì này, khi viết xong chữ nào, nhấn Space, vạch chớp sẽ tự động nhảy qua note kế cho mình viết]

Cứ thế đánh lời ca vào cho đến hết bài.

5

k/ Nếu muốn xóa bỏ hoặc sửa 1 lời ca thì bấm vào note nhạc phía trên của nó. Chữ sẽ nổi màu đen-->Nhấn phím Backspace. Chữ biến mất, còn lại là 1 vạch chớp để mình viết lại chữ khác.

1/ Khi đã viết xong nguyên bài, bấm (1) để thoát ra khỏi chế độ viết lời ca Lyric.

19- VIÊT LỜI CA HÀNG THỨ NHÌ, THỨ 3...

a/ Ở chế độ viết lời ca, bấm Lyrics (1) --> Lyrics Window (2)

- b/ Bấm cục đen để hiện ra số (tức là hàng lời ca thứ 2 đó!) (1)
 - -Đánh vào 1 chữ của lời ca (2).

-Nếu không phải mã Unicode thì bấm tiếp vào Text (3) để chọn đúng loại chữ.

c/ Bấm Font

d/ Chọn loại chữ (1)-->kiểu chữ (2) ---> Kích cỡ (3)--> Xong, bấm OK (4)

e/ Chữ đúng hiện ra (1)-->Bấm (2) để đóng khung này và bắt đầu viết lời 2.

Nếu có lời 3, 4 thì cũng làm giống như vậy.

20- DÒI ĐỔI VỊ TRÍ LỜI CA :

A- Cùng hàng ở tất cả khuôn nhạc :

-Ở chế độ viết lời ca (hình cái lông gà, ở trên)

- Bấm + chỉ và giữ chuột vào tam giác ngoài cùng + kéo lên hoặc xuống. Thả chuột khi vừa ý.

B- Chỉ dời đổi hàng lời ca ở một khuôn mà thôi:

- Bấm+ chỉ và giữ chuột vào hình tam giác thứ 3 (ở ngoài tính vào)+ kéo lên, xuống. Thả chuột khi vừa ý. Các bạn chú ý khoảng cách giữa lời ca 1 và 2 của 2 khuôn nhạc để thấy công dụng của việc vừa làm.

21- VIÉT TỰA ĐỀ BẢN NHẠC, TÊN TÁC GIẢ VÀ COPYRIGHT

Cả 3 việc này thao tác giống như nhau. Ở đây, là cách viết tựa đề.

- a/ Bấm vào chữ A (1)
- b/ Bấm cục vuông (2)
- c/ Bấm Edit Text (3)

d/ Highlight hàng chữ đang có.

e/ Đánh vào tựa đề. Đừng để ý chữ lạ (nếu dùng font khác ngoài Unicode)

f/ Bấm Text(1) - Bấm Font...(2)

g/ Bấm chọn loại chữ (1) - Chọn kiểu chữ (2) - Chọn cỡ chữ (3) - Bấm OK (4).

h/ Bấm một cái vào khoảng trống trên bài nhạc để mất đi nền đen của tựa đề. Vậy là xong việc viết tựa đề.

i/ Nếu cần đổi vị trí : - Bấm vào cục vuông + giữ chuột + kéo đến nơi cần.

22- XÓA CHỮ SCORE

1/ Cách 1: Bấm phải vào chữ Score --> Bấm Delete

2/ Cách 2: Bấm vào chữ Score+giữ+kéo ra khỏi màn hình.

(Nhớ: Tựa đề, tên tác giả, bản quyền muốn dời chỗ hay xóa cũng làm giống như vậy)

23-XÓA BỎ CON SỐ TRƯỚC MÕI DÒNG NHẠC

Để xóa số trước dòng nhạc, có thể làm theo 2 cách :

1/Bấm PHẢI vào con số (1) --> Bấm Always hide number

2/ Bấm vào con số + giữ chuột + kéo ra ngoài, qua tuốt bên hàng dấu nhạc + thả chuột (3)

24- DÂU LÂP LẠI (REPEAT):

A- Cách Thứ Nhất:

a/ Bấm (1)

b/ Bấm PHẢI vào trường canh chỗ sẽ lập lại (1)

c/ Bấm Create First and Second Ending (2)

e/ Bấm vào những cục vuông để kéo ra, thu ngắn, dời đổi vị trí đến khi vừa ý.

f/ Vừa ý rồi, bấm vào mũi tên để xác nhận. Và đây là kết quả sau khi điều chỉnh :

B- Cách Thứ Nhì:

-Nhấn phím Shift + bấm chọn những trường canh sẽ dùng cho việc lập lại. Những nơi đó sẽ hóa ra màu xanh (1)

-Bấm phải vào đó và chọn Create first and second ending.(2)

-Thanh vạch repeat hiện ra. Chỉnh như đã nói ở trên.

25- <u>XÓA DẮU TRỞ LẠI</u>

-Bấm phải vào những cục đen -->bấm Delete

26-HIÊN THỊ TRANG NHẠC:

Finale 14 cho phép nhiều cách hiển thị trang nhạc để tùy nhu cầu mà sử dụng.

-Bấm View --> Page View Style.

Các bạn sẽ thấy có 4 cách hiển thị. Để khỏi dài dòng, các bạn thử nghiệm bấm vào từng cách (Book style row, Bool style Column...) để thấy nó như thế nào rồi tùy theo nhu cầu mà dùng.

-Có điều nên biết: Muốn coi trang nào thì có thể bấm (1), (2) hoặc bấm+kéo cái vạch nằm dưới cùng (3)

27- GOM THÀNH 1 TRANG:

a/ Để trang đầu ở vị thế thấy được dòng nhạc chót (để lát nữa mới biết gom thành 1 trang hay chưa)

b/ Bấm vào hình trang giấy.

c/ Bấm Page Layout (2) - Bấm Resize Pages (3)

c/ Đánh vào (1) số phần trăm nhỏ mại mà mình muốn, cách nhau 5 đơn vị (ví dụ: đầu tiên là 95, nếu chưa gom thành 1 trang, lần kế đánh vào 90..) -Bấm chọn (2) - Bấm OK (3)

Resize Page To:	80 % 💟 H	lold Margins	
Page Range			
Current Part o	r Score 🔹 Sele	ct	
Page: 1	Through: 1	2	
Page: 1	Through End	of Piece	
	/		
Update Page F	Format		1978
OK	Cancel	Help	,

d/ Nếu lần này chưa được, bấm Edit (1) - bấm Undo..(2) để trở lại từ đầu. Rồi làm lại việc gom trang, đánh vào con số phần trăm khác. Cứ thế đến khi được thì nghỉ.

E File	Edit Utilities View Doc	ument MIDI/Audio	Tools	Plug-ins	P
A 1	Units Page Peycent Cha	nge CMI+2	-31	0 1	
-1	Circit Piento	Coll+V	ALC: N		
-	Undo/Redo Lists	Ctrl+Shift+Z	<u>.</u>		
e at	Select All	Ctrl+A	speati	1 - 1	mer
1	Select Report	N N			
1	Cita -	Collex	T	-	-
	Gray	CHI+C	-9		0
	breet.	A card			
1.5	Evili	2 celvv		1.11.11	
	Parte Multiple			*******	
	✓ Uje Filter	Alt+Ctrl+F	-		-
1.52	Edit Filter	Shift+Alt+Ctrl+F	-0	-	.0

28- DÒI TRƯỜNG CANH LÊN HOẶC XUỐNG KHUÔN NHẠC KHÁC :

Sau khi viết xong 1 bản nhạc, nên chỉnh sửa hình thức coi cho được. Ví dụ, gom thành 1 trang như phần vừa nói ở trên. Đôi lúc lại gặp trường hợp, chỉ có 1, 2 trường canh mà Finale lại xếp vào 1 khuôn nhạc, coi thiệt là chướng con mắt! Vậy, mình phải thu xếp đưa nó lên hoặc xuống khuôn nhạc khác cho hợp lý.

-Bấm (1) --> Bấm vào trường canh muốn đưa lên hoặc xuống (2)

-Muốn nhiều trường canh cùng 1 lúc thì tay trái nhấn phím Shift, tay phải bấm chọn vào trường canh kế tiếp cho xanh lên cả đám. Đây:

-Ở đây, chỉ làm ví dụ với 1 trường canh cho dễ.

-Sau khi chọn trường canh xong, bấm vào 1 trong 2 phím này trên bàn phím để đưa trường canh lên hoặc xuống khuôn nhạc khác kế cận:

-Kết quả (xuống):

-Nhớ: Nếu chữ dồn cục quá thì lại tiếp tục đưa trường canh trong khuôn đó xuống khuôn dưới...

29- <u>THU Hẹp khoảng cách giữa 2 khuôn nhạc :</u>

a/ Bấm vào hình 2 trang giấy (1).

b/ Bấm vào cục trắng (2) +Giữ + Kéo lên . Chỉ kéo được đến chân dòng nhạc phía trên mà thôi.

-			fee man	= [[] - [0	11					-
1	6	Passiba .	l d Di sjolen		11	1 1 1	17		he when an	12
2	ŝ.	IJ	111	نا بد	11	מנו	•	a	• •	0
3	<u>6</u> -		9	0	n		a	a	le:	1.
	ę.,									

30- VIÉT DÂU TRƯỜNG ĐỘ TỰ DO:

a/ Bấm vào dấu hiệu Articulation Tool (1) --> Bấm tiếp vào note cần viết dấu trường độ tự do (2)
b/ Trong bảng mới hiện ra, bấm đôi vào dấu trường độ tự do (3) -->Bấm Select (4)

c/Trên đầu note bây giờ đã có dấu TĐTD.

-Muốn dời đi chỗ khác thì bấm vào cục đen phía trước của dấu + giữ chuột +kéo đến nơi cần. Xong, thả chuột.(1)

-Muốn xóa bỏ, bấm phải vào cục đen -->Delete

31-VIÉT TRỞ LẠI VÀ CODA (để dứt)

1/ Cách Thứ Nhất :

-Bấm vào mũi tên (1)--> Bấm vào trường canh cần để dấu Coda (2)-->Bấm Plug-ins (3)--> Measures (4)-->Create Coda System (5)

-Bấm chọn Coda Symbol (1)-->None (2)-->OK (3)

Cr	eate Coda System	25
	Horizontal Space Berne Coda: [).500 Inches
	🖉 Coda Symbol - 🕀	2
	🕅 "Coda" Text	
	📰 Create "To Coda" in Measu	e:
8	4	
	🔘 D.C. al Coda 🛛 💿 No	ne 🤦
	🔘 D.S. al Coda	1
	🗌 Create Segno - 🕺 in Me	sure:
0		
	ОК 🚺 С	Cancel

-Bấm + Giữ +Kéo dấu Coda vừa có vào nơi cần có.

2/Cách Thứ Nhì:

-Bấm (1)--> Bấm vào note muốn để dấu Coda (2)

-Tìm trong khung mới hiện ra, nếu có sẳn dấu Coda thì bấm đôi vào dấu đó, dấu này sẽ hiện ra nơi note nhạc đã bấm hồi nãy. Nếu không có, phải làm cho có trong khung đó bằng cách bấm (3)

-Bấm (1)--> Bấm (2). Khung hình mới hiện ra, kéo (3) để tìm dấu Coda--> Bấm vào dấu đó (4)--> Bấm Select (5)

-Bấm OK.
Articulation Designer	Display on screen only (do not print)
Menue Orives	Pipped > Share Set Font
When Placed Above a Note, Use The:	Man Symbol * None *
When Placed Below a Note, Use The:	Man Symbol + Top Note Value: 0
Copy the Main Symbol	Vertoaly - Botto Vote Value: 0
Positioning	
Avoid staff lines	Positon: Menually +
Always place outside staff Attach to top note	Default Verbical Position: 0.08333 OK
Center horizontally	Handle Positioning

-Dấu Coda bây giờ đã có trong khung để chọn. Bấm (1) Select.

-Bấm vào cục tím (1) + giữ +kéo đến chỗ hợp lý.

-Nếu dấu hồi (cũng như những dấu mình cần) không có trong khung tìm kiếm thì mình phải làm sắn ở dạng hình ảnh JPEG hoặc TIFF và lưu lại đâu đó. (Làm bằng cách vẻ bằng 1 chương trình đồ hình nào đó, ví dụ Photoshop..hoặc thấy ở đâu đó, đem scan ra rồi đưa vào cắt xén...). Bạn có

thể vào trang web của tôi (http://phamchinhdong.com hoặc http://phamchinhdong.blogspot.com) tải về trong mục Kỹ Thuật, bài Danh Sách Phần Mềm.

-Với loại hình ảnh này, bấm vào Tools --> Advanced--> Graphics.

-Bấm đôi vào 1 chỗ trống ngoài trường canh, trên chỗ muốn để những dấu này (1). -Trong khung mới hiện ra, chọn file hình muốn cho vào (2). Xong, bấm Open.

-Bấm+giữ chuột ở góc khung của hình mới đưa vào-->kéo ra, vào để chỉnh lớn nhỏ---Chỉ vào giữa khung này+giữ+kéo để dời đi nơi khác.

-Muốn xóa bỏ: Bấm PHẢI vào hình (1)-->Bấm Delete (2)

-Hoặc muốn nhanh, bấm vào hình+giữ+kéo qua phải hay trái ra khỏi màn hình

32-<u>THAY MÀU CHŨ</u>

-Bấm View --> Select Display Colors (1)

$-B\hat{a}m(1)$

-Nếu muốn thay màu lời ca, bấm vào Lyrics (2) --> Bấm (3) để chọn màu--> Muốn thay màu tựa đề, tên tác giả, bản quyền, bấm Page Text Blocks (4) và cũng chọn màu như Lyrics -->Xong, bấm Apply (nếu có), OK (5)

en han nve ange Nejbalo	10 Sales unlerhald heres 20 Mar assess unlere 21 Japan Lober apply to all layer heres	,3
	Likew 1	One frame
an an Arguna	14/02	
	La Mare 1	Inf Deal from.
/	Laye 4	Set fam
/	Access .	Manager Test Storten. Brittenstelli
/	Out I	Page Tee Basta
1		Service. Barrier
	frankt.	Apres. Barren 1
/	Manua Nution	.5
/	Index Color	
2	Uddaet here.	ad halos
	Out-of Flanger States	Second 2nd Tala Date:
	Salected Server.	These Tax Stat.
	Patent Lune	

-<u>CHÚ Ý:</u> Khi in ra, muốn có màu đã chọn thì phải bấm chọn vào Display colors.

33-<u>VIÉT NOTE ĐƠN THEO Ý MUỐN</u>

- Khi bản nhạc đã viết xong, bấm vào Speedy Entry Tool.

-Bấm vào trường canh có những note cần chỉnh sửa.

- Tùy theo sự kết hợp của note đơn mà xử lý. Đây là ý niệm căn bản, các bạn nên thử làm đủ chỗ để coi sự thay đổi như thế nào.

Dưới đây là 1 thí dụ đơn giản, nếu nằm ở dạng này thì bấm vào note đơn thứ 2 (cái vạch sẽ chạy tới đó) và nhấn 1 cái lên phím có dấu / (phím có cái dấu hỏi và dấu / trên bàn phím)

- Kết quả sẽ là:

-Nếu để nguyên cái vạch ở note đó và nhấn lên phím / 1 lần nữa, sẽ trả lại tình trạng cũ, như vầy:

34-<u>LƯU Ở DẠNG MỌI NGƯỜI ĐỌC ĐƯỢC VÀ IN RA ĐƯỢC</u>

Khi viết nhạc, theo mặc định, được lưu ở dạng MUS, tức là dạng để chỉnh sửa và in ra. Với dạng này, khi gởi cho người khác nếu máy của họ không có cài sắn Finale thì sẽ không đọc được. Để mọi người đều đọc được, phải lưu ở 1 trong những dạng sau đây: TIFF-JPEG-PDF-PNG.

Cách làm đều giống nhau. Ở đây, lấy dạng TIFF để thực tập.

-Vào Tools (1) --> Bấm Advanced Tools (2)--> Graphics (3)

-Đến đây, trên thanh menu của Finale hiện ra chữ Graphics -Bấm vào chữ Graphics đó --> Export page .

a se del la secto depert d' -	and the second					
TH	Alighean	1				
1	Dut0	alline.				
6 1	neuga fia • dauga fia	ue Graphic to V ne Graphic to P	lamon age	I	Π.	D.C
6. 1. 2.	e	lo.	0	0	l _o	0

-Ở phần Type, bấm cục đen để chọn TIFF (1)--> bấm (2) để chọn độ phân giải -->Xong, bấm (3)

-Chọn nơi lưu file, đặt tên cho file và bấm Save. Xong..

Gui	Destring		Datan	
Carter	C. Dewish		00000	
Recent Places	San San	artes noro Colstan	B Seman Felder	
Testing.	1	ngcoler Iaero Falsalae	Renord Typesen Failbar	
1	1 1	Re forthe	Hinh Nen File futites	
Lineries	A M	Hog .		1
Computer				1
Retwork		\bigcirc		1
	No rate	United		100
	Sevel ar type	THEE FRE CHD	۲	Carcel

35<u>- ĐỔI CHIỀU NOTE NHẠC:</u>

-Bấm vào Window (1) --> Bấm dấu chọn vào Advanced Tools Palette (2)

-Bấm vào hình cái mỏ lết (Special Tools)

-Bấm vào hình bông tuyết

-Bấm vào trường canh đang có những note cần thay đổi chiều

-Lúc này, trên và dưới mỗi dấu nhạc đều có cục vuông.

- Muốn dấu nhạc trở đầu xuống thì bấm vào cục vuông ở dưới dấu nhạc đó. Và ngược lại.

Nên biết: Những dấu đã liên kết với nhau thì phải đổi hướng chung với nhau. Do đó, muốn cho đổi hướng riêng lẻ thì trước đó phải tách ra trước

36-DÒI ĐỔI VỊ TRÍ NOTE NHẠC TRONG TRƯỜNG CANH:

A-Cách Thứ Nhất:

--Bấm vào Window (1)--> Advanced Tools Palette (2) --> Bấm vào hình mỏ lết (3) -->Bấm vào hình Note Position Tools (4)

-Bấm vào trường canh đang có những note cần dời đổi vị trí. Lúc đó, trên đầu mỗi dấu nhạc đều có một cục vuông.

-Bấm+giữ chuột+kéo dấu nhạc đến chỗ mong muốn.

B-<u>Cách Thứ Nhì:</u>

Theo mặc định, những dấu nhạc được Finale xếp đặt sẳn ở những vị trí của nó trong trường canh. Muốn di dời theo ý mình, làm như sau:

-Bấm vào dấu hiệu trường canh trên thanh làm việc (1)

-Lúc đó, trên cái vạch cuối mỗi trường canh đều hiện ra 2 cục vuông trắng chồng lên nhau. Bấm vào cục ở dưới (2)

-Một khung nhỏ hiện ra ngay trên trường canh đó. Có 2 hàng cục trắng, tượng trưng cho những note đang có trong trường canh. Muốn dời note nào thì bấm vào cục trắng tương ứng ở hàng dưới và kéo đến chỗ mới.

-Đây là kết quả:

37-<u>ĐỔI VỊ TRÍ ĐẦU NOTE NHẠC:</u>

--Bấm vào Window (1)--> Advanced Tools Palette (2) --> Hình cái khóa (3)

-Bấm vào hình của Notehead position Tool (1).

-Bấm vào trường canh đang có những note cần dời đổi vị trí. Lúc đó, kế bên đầu mỗi note nhạc đều có một cục vuông.

-Bấm+giữ chuột+kéo dấu nhạc đến chỗ mong muốn.

Kết quả:

38- ĐỔI HÌNH DẠNG ĐẦU NOTE NHẠC :

A-Đổi Riêng Từng Note Trong Trường Canh:

-Cũng giống như phần vừa nói ở trên nhưng bấm vào cái hình khác (A) -->-Bấm vào trường canh đang có note muốn thay đổi hình dạng của đầu note nhạc. Lúc đó kế bên mỗi đầu note nhạc đều có 1 cục trắng--> -Muốn đổi note nào thì bấm ĐÔI vào cục trắng phía trước của note đó.

-Bấm ĐÔI vào dấu bạn thích.

-Kết quả:

B-Đổi Nguyên Trường Canh:

1<u>- Cách 1</u>:

-Bấm vào hình trường canh(1) --> Bấm vào trường canh muốn đổi hình dấu nhạc (2)--->Bấm Plug-ins (3)--> Note, Beam and Rest Editing (4) -->Change noteheads (5).

-Chọn kiểu. Có nhiều kiểu để chọn, nên thử để biết. Nếu chọn Custom thì phải bấm thêm vào Select custom symbol để chọn .Ví dụ ở đây chọn : X notehead--> Xong, bấm OK

Kết quả như thế này đây:

2-<u>Cách 2:</u>

-Bấm vào dấu khóa nhạc (1)-->Bấm chọn trường canh có note muốn đổi rồi bấm chuột PHẢI (2) -->Chọn loại đầu note, ví dụ X-Notedead (3)

-Kết quả:

39-ĐỔI KÍCH CÕ ĐẦU NOTE NHẠC:

A-Đổi Chỉ 1 Note :

--Tools (1)--> Resize (2) --> Bấm vào note muốn đổi (3)

-Đánh vào số phần trăm --> Bấm OK

-Kết quả:

B-Đổi Note Trong Toản Bài:

-Bấm Document (1)---> Documents Options (2)

-Bấm Fonts (1)-->Bấm vào cục đen (2) để chọn Noteheads (3)-->Se Font.. (4)

-Bấm+Kéo thanh trượt (1) để thấy rồi bấm chọn Maestro (2)-->Chọn hình dạng của đầu note, cái nào thì tùy ý muốn, căn bản là loại Wide (3)--> Kích cỡ căn bản là 24, bấm vào số kích cỡ mà mình cần (4)--> OK (5)

-Bấm Apply (1)-->Bấm OK (2)

-Kết quả:

40- THU HEP HOĂC MỞ RỘNG TRƯỜNG CANH

-Bấm vào dấu hiệu trường canh trên thanh làm việc (1)

-Bấm + giữ +kéo vào cục đen $\underline{\sigma}$ trên (2). Kéo ra hoặc kéo vào theo yêu cầu của mình để trang nhạc hợp lý hơn.

-Kết quả:

-Lưu Ý: Khi đã viết lời ca xong, khi thêm bớt phải coi chữ lời ca có bị dồn cục hay không. Nếu dồn cục quá thì sẽ không thấy rõ lời ca hoặc giãn ra quá, không hợp lý. Do đó, phải làm việc thêm, giảm đến khi coi được mới xong.

41- ĐỔI KÍCH CÕ KHUÔN NHẠC:

-Bấm Tools (1) --> Resize (2) -->bấm vào trường canh (3). Nhớ: bấm vào bất cứ trường canh nào cũng được, bấm vào khoảng trống trong trường canh chớ đừng đụng tới note.

**±±?=>2	Advagced Tools , II Car III T % D Anticulation Chgod
.7 49 € 26 19 k + = ► 11 9 + + 110000 ;	Claf Espression HyperScrips 00.000 1 = 122 0 0
- 1	Ley signature Lyncs Measure Naggstional Tools Bage Layout
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	Selection Tool Spripte Extry Resta Simple Extry Resta Simple Extry Resta
1 2	Speedy Entry Staff Test Test Time Signature Tuplet

-Đánh số phần trăm vào ô "Resize staff to" để chọn cỡ cho khuôn nhạc.

-Nếu chỉ đổi cỡ 1 khuôn thì bấm chọn vào System ở trên, đánh tiếp vào 2 ô trống phía sau

số của khuôn nhạc đó (cùng 1 số)

-Nếu muốn từ khuôn đó tới khuôn nào khác thì ô trống đầu đánh số của khuôn đầu tiên và ô trống sau, đánh số của khuôn cuối.

-Nếu muốn đổi cỡ từ khuôn nào đó đến hết bài thì bấm vào System ở dưới, đánh số khuôn đầu tiên từ đó muốn đổi vào ô trống.

-Xong, bấm OK

Kết quả:

-	a la manina de la m				
>	*				
*	•		-	-	,
4			1		
4					
8		•		-	
-					

42-VIÉT THÊM NOTE PHỤ DƯỚI NOTE CHÍNH

- Bấm số 2 ở dưới chân màn hình (đây là chọn lớp - layer- thứ 2, nếu muốn viết thêm note phụ ở lớp dưới nữa thì sau khi viết xong lớp 2, bấm vào số 3...Còn lớp 1 là lớp căn bản để viết note chính)

-Sau khi chọn lớp, ở dãi bên trái (simple entry palette), bấm chọn những note cần viết để cho vào khuôn, giống như lúc viết những note chính ban đầu.

43- XÓA BÈ PHU :

a/ Xóa hết những bè phụ:

*** Viết bản nhạc bè chính và bè phụ cho xong. Chỗ nào không viết bè phụ thì trong khuôn bè đó cứ để trống.

- Bấm vào hình khóa Sol trên cao --> Bấm PHẢI cục trắng ở bất cứ đầu khuôn bè nào --> Bấm Delete staves.

A Decision of the second secon		Bayte H
	A Constraints of the second se	17 4 1
A Decision from the second sec		1
		1.41
2 - Carlina - Carlos - Carlos - Carlos	A Part Instructions Instruction	
		in the second
		-

b/ <u>Chỉ xóa bè không có viết note :</u>

-Bấm PHẢI vào cục trắng ở đầu khuôn bè muốn xóa (1)--> Bấm Hide Empty Staves (2)

-Kết quả: Khuôn bè trắng đã mất. Muốn lấy lại thì : Bấm PHẢI cục trắng (1)--> Bấm Show Bass
(2) [Có chữ Bass vì ban đầu mình đã chọn khuôn Bass)

44-<u>ĐÁNH NHIP KHI NGHE LẠI NHỮNG GÌ ĐÃ VIẾT</u>

-Đầu tiên phải coi ở phần công cụ (toolbar) phía trên bài nhạc có phần biểu thị của việc chơi nhạc hay chưa? (1)

-Nếu chưa có, bấm vào Window (2) rồi bấm Playback Controls (3)

-Bấm cục đen để tìm note mà mình muốn (1)-->Bấm chọn note, ví dụ Note đen (2)--> Bấm vào cục đen trên, dưới hoặc đánh thẳng vào ô nhỏ con số nhịp trong 1 phút của note vừa chọn (3)

-Bấm vào hình cái loa (1)-->Chọn Scrolling playback (2) --> Bấm (3)--> Bấm Click and Countoff (4)

-Ghi kèm thêm dành cho những tay mơ như tôi! Bấm vào hình tam giác xanh này (1) để bắt đầu đòn lại (Play) và bấm (2) để ngưng.

- Nếu không muốn nghe đánh nhịp thì trong phần Countoff và Click đều bấm chọn Never. Bấm vào cục đen phía sau để tìm thấy chữ này. Chọn xong nhớ bấm OK.

Praymant samings	Lie	_
Etrologaletek		
House Badech Order Standard	a internet	
Click and Counter!	-	-
Countoffi Nexes	* Heasures 2	
Och white Recentling		
Aliepst		
National White Playing		
HMX/TV		
Seven Seato: 127	/	
Other Seale: UD		
Contrainte avoi	-	
	OK Cancel	
1 2		-

-Nếu muốn vừa nghe đờn lại, vừa có tiếng đánh nhịp thì trong phần Countoff và Click đều bấm chọn Always. Xong, nhớ bấm OK.

Chú ý: Khi bắt đầu đờn lại (play), máy sẽ gõ nhịp trước một lúc (khoảng 1 trường canh) rồi mới có thêm tiếng đờn.

Scroling	p playback		
Human Ria Click and Ci	uhack Stules ountoff	Grandard	- HP.References
Countoff:	Always	~ •	Measures: 2
Click:	Always		
Metrono	we Sound		
Source:	Finale	0k	
	Velocity		
Down Be	ets: 127		/
Other Be	abs: 100		
		OK	Cancel Help
		Click and Countoff	Playback/Record Options
		-	

-Cuối cùng, bấm OK ở trang Playback settings.

(9) Scroling playback				
Human Playback Style:	Standard		HPF	references
Swing	0	Same	+	2202000
Base Key Velocityr	64 0			
Pleyback Region Always Start At:		Stop At:		1
Measure: 1	1,0000	🔄 🗑 End	ofpiece	
Repeat: 1		C New	wiet 321	0000 🗄
C Leftmost measu	re.	Rep	eat: 1/-	
Current counter	setting .		1	
Coserve Playbad	Region whe	n saving to MCCI	or and the	
Display Time As: 👜 Hi 🚫 Ri	ses:Heutins anes Click are	Seconds. Millee	nda Playback,Rec	ord Options.

45- <u>SAO LẠI (COPY) NHỮNG NOTE ĐANG CÓ RỒI ĐƯA QUA TRƯỜNG CANH KHÁC</u>

** Có những lúc phải viết lại một vài trường canh hoặc 1 đoạn nhạc đã có, muốn cho nhanh thì dùng chế độ Copy/Paste.

-Bấm (1) --> Bấm PHẢI vào trường canh chứa những note cần sao lại (2)--> Bấm Copy (3)

Ghi nhớ: Nếu nhiều hơn 1 trường canh thì 1 tay bấm phím Shift trên bàn phím, 1 tay bấm vào trường canh kế tiếp cho xanh cả đám lên, sau đó mới bấm Phải để chọn Copy.

-Bấm PHẢI vào trường canh sẽ đưa note vào (1)-->Bấm Paste (2)

*Chú Ý: Khi đưa vào, lời ca cũng đi theo cùng với note nhạc. Do đó, nếu chỉ cần note, mình phải xóa lời ca sau khi đưa vào.

46- VIÉT CHỮ TRÊN KHUÔN NHẠC TRONG BÀI:

-Bấm vào chữ T (1)

-Bấm đôi vào 1 chỗ trống trên khuôn nhạc, nơi muốn viết chữ (2)

-Đánh chữ vào trong ô mới hiện ra.

-Viết xong, bấm ra ngoài chỗ trống 1 cái. Chữ hiện ra.

-Muốn dời chỗ, bấm cục trắng+giữ+kéo đến chỗ mới.

-Muốn chỉnh sửa chữ, bấm phải vào cục trắng (1)--> Bấm Edit Text (2) và làm như đã biết cách chỉnh sửa đã chỉ dẫn ở phần trên.

- Muốn xóa bỏ, bấm Delete (3)

47- <u>ĐỔI TIẾNG NHẠC CỤ</u>

A- Đổi Chung Cho Toàn Bài:

-Sau khi viết xong bản nhạc.

-Bấm Window --> Score Manager

-Bấm chọn Instrument List (1) --> Bấm trái vào nhạc cụ đang có trong thẻ Sound (2) -->Bấm chọn vào MakeMusic GM và bấm tiếp vào cục đen phía sau (3) --> Bấm vào nhạc cụ mình thích để đổi cho nhạc cụ đang có (4)

Matager		-1	100.000	-2	
and and a second second				1.	1
TOTAL AND	Name 1	M B Device	Start V	Pg -0:	
a manual	· Transformer	and the second sec	- Etter and		
				Southlase Settlynes Set Southlase	N#1
I final Party	If Address Taxa	40 Suprem Set	WT Tax Pages	12 Marthur its	
STrees Sight	in Frage Bass	History Law	Hinghab	Manufactor (Dd. Base II)	
194411 4	TO Publication	dif Terror Sta	(NCHINAH)	biorethurs and fine it	
& Heaty Tard	Manager Stationer	St. Sanitaria lian	Col Barocophana	Construction and Annual	
5 Electric Paries	(P the dex.1	dif clase	or \$10 Pagement	WARPENPER DA CAMA ST	
S Danie Farri J	. If Day free 2	70 English Hum	dit Gabie	Laters and	
Thepschest	78 Scill Best 5	33 Breatin	MPRING Propri	1.24	
O.Classical	Witerth Band	10 Claimet	201 Res There	Views. V	
PORT	40 Volte	10 Provide	1021004	Production of	
Milliobengiet.	47.049	36 Flate	100 Harrison	134FW-1	
CL Marie Box	491449	The Factor of the	107 Minutester		
12 Vilmphote	- 64 Contra Bass	Million Flatte	SILKee	and discovered	1.41
Distants	45 Trienato Strengt	TT Alterety Burthe	109 Roberton	and the second se	- 31
34 Kylophaw	Al Factoria	Th Shakykacin	122 Bag Fipe.	1.1	
13 Yulivia Belli	all etap	Withole.	122 Fields	the second se	
16 Duninee	Hill Targani	All Chairins	ALC Dealer	1000	
17 Diget L	All Things	AL Square Ways	123 Tankar Ball	Contract of the second	
All Personal Organ	III Disk Drives	SE Sile Were	154 Mgogo		
10 Nut Organ	Til Nyetti Dejviga 1	80 Syn Cellinyn	SUT Steel Drume		
20 Chards Drgats	12 Spin 3mp.2	SA Chiller Lood	Of Weat Bachs		
23 Read Depart	SI Date Met.	(5 Chows)	107 Talks Onim	1	
El Accordes	39 Vaka Oche	di Sele na	ELENAN Torr 2	P	
22 Harriseta	55 Synth Visnal	ST 59 Gay Hand	119 Gem Date		
(A Tango Accordian	38 Dedmitra H	Of Deep Land	1.30 Norma Camp.		
(3 Nylen Gater	17 Transet	III Farlincia	1D-D-Ferline		
(A See Gater	18 Territoria	00 Slam, Fait	CIT Band B. No.	1	
IT EX: Galer (Acc)	10 Take	II Polyante	123 Serlivon		
(B Fac (sales (Case))	All Adulted Trumpet	50 Spinos Venne	134 Bed Towert		
(9 ER: Gate (94.6cd)	42 Fanck Here	STRends Gen	123 Telephone	1	
St Charges a Datter	Si Bari Setter	OF STREET FACE	1.00 Philiotype:		
A Distantion Gultar	40.3y+49-2yeau 1	05 Halls Twil-	LT AAPEAR	and the second s	-

-Xong, bấm X để đóng khung hình Score Manager. Bấm Play để nghe thử.

B- Đổi Cho Những Nơi Cần Đổi:

-Bấm chọn những trường canh cần đổi tiếng nhạc cụ (1)-->Utilities (2)-> Change Instruments (3)

 Regilium		1.1	
 Brannen Brannen Mitte hofenster Ander Half Aleman Ander Half Aleman Ander Hannen Halter Lander Halter Lander Halte	and a set of the set o	/	-1 1944
and the second s	الجزية. ا	دار را ا	1.4 ji 1

-Bấm chọn loại nhạc, ví dụ là Orchestra (1)--> loại nhạc cụ tổng quát (2)-->nhạc cụ cụ thể (3)--> OK (4)

All	 Blank Staff Keytsanda 	Piccelo
Wind Enan Cheral World Marching Band Jaiz Antique Education Folk	Brass Songs Publed Stings Publed Percussion Druns Percussion	2 Clone of Annue Explain Hom Clarinet in 8b Clarinet in A Sess Clarinet Controlsess Clarinet

-Bây giờ trong phần bôi xanh đã chọn, tiếng nhạc cụ là tiếng sáo(flute).

-Muốn đổi tiếng nhạc cụ cho phần kế tiếp cũng làm giống như thế. Ví dụ:

1	A state of the second s	IGATED OS FARE
1	Proged Vision	marges 21 + 100 - 21 Mar
* * 8 * 	De Ganzano, De Gallar Noran e Pagine Later Des De Color de Serie Noran e Ragine Later Serie Later Selare Color de Serie Later Selare Des De Color de Serie Later Selare Serie	1
	Black Service Vigate Service Vigate Service gast Services of Hyperes	Title
21	Salar Felam	
:1	bendelikan. Ingkom Metto	المدردار ولا المجمولة الم
15	brandhau it Marga	
	Additioned Sam Spectre Mark Microbiol Chert Spatian Sam Spectre	· · · ، ، ار الداد الدر الدام أ
÷	Deep y	
	1	

-Chọn những yếu tố đã nói ở trên.-->1-->2-->3-->4

-Lúc này đã có 2 chỗ có tiếng nhạc cụ khác nhau. Và cứ thế...

48-<u>CHO HÌNH VÀO BẢN NHẠC</u>

-Bấm Tools (1)--> Advanced Tools (2)--->Graphics (3)

-Trên thanh menu ở trên, bây giờ có thêm mục Graphics (1)--->Bấm Place Graphic...(2)

-Tìm đến nơi chứa file hình, chọn hình rồi bấm Open

Look in:	📃 Desktop	*	- O 🕸 🖻	
S	Noil File	DoCoEm_CB folder		
Recent Places	Vun File	gMuaXuong_Newest folder		
Desktop	Vun File	gmuaxuong-33-final-vc folder	1	
Libraries (BIRE	DSSSS		
	h1 JPEC	G image		
	55.5 h2	КВ		
Network	File name:			Open
	Files of type:	All Readable Files		Cancel
				1 1000

-Lúc này, chỉ thấy một hình giống như góc vuông hiện ra trên bản nhạc và nó "dính" vào con chuột. Kéo chuột cho hình nằm bên góc trái, trên cao, của bản nhạc (ngoài nhìn vào) rồi bấm chuột 1 cái. Hình sẽ hiện ra ngay. Tùy theo độ phân giải của hình mà có hình lớn hoặc nhỏ.

-Bấm, giữ chuột vào cục nhỏ ở góc hình và kéo vào trong cho hình nhỏ lại đế khi vừa ý thì thôi. Cục ở giữa trên chiều ngang hoặc chiều đứng là để kéo cho hình dài ra hoặc ngắn lại.

-Dời hình vào nơi muốn để bằng cách chỉ chuột vào giữa hình-->1 hình mũi tên chữ thập hiện ra-->Giữ chuột và kéo hình vào chỗ.

-Và đây là kết quả:

49- VIÊT DÂU NHẠC (NOTE) CÓ CHỮ

-Để giúp người mới học đàn, người soạn sách thường viết ký tự của note trên đầu dấu nhạc.
-Việc này chỉ thực hiện được sau khi đã viết xong phần nhạc. Kế đó, muốn cho chữ vào note nào thì làm riêng cho note đó.

*<u>CÁCH THỨ NHẤT:</u>

-Với cách này, cần biết trước việc đánh phím nào khi viết ký tự cho note. Dưới đây là bảng đánh phím tương ứng cho note nhạc:

PHÍM		<u>KÝ TỰ CHO NOTE</u>
G hoặc số 6	sẽ là	C (do)
J hoặc 9		D (re)
Μ		E (mi)
Р		F (fa)
S		G (sol)
A hoặc số 0		A (la)

-Bây giờ, bắt đầu làm như sau:

-Bấm vào chữ T (1)

-Bấm đôi chuột vào chỗ trống (để lát nữa mới dễ thấy)

-Đánh vào ký tự của note đó. Ví dụ ở đây đang là note DO, chúng ta sẽ đánh vào phím G hoặc phím số 0. Chữ g (hoặc số 0) hiện ra, highlight chữ đó (1) rồi bấm vào chữ Text (2) và bấm chọn Font (3).

-Bấm, giữ và kéo cục (1) để kiếm tới chữ Finale AlphaNotes. Bấm vào chữ đó (2). Trong (3) chọn loại chữ và kích cỡ tùy ý (3). Xong, bấm OK (4)

-Lúc này, chữ g đã đổi thành chữ C (là ký tự của note DO). Bấm chuột 1 cái vào chỗ trống nào đó (2)

-Bấm, giữ cục trắng nhỏ và kéo thả vào đầu note nhạc.

-Nếu muốn cái vừa cho vào lớn hơn hay nhỏ hơn thì bấm phải vào cục tím kế bên

-Và bấm vào Edit text để bắt đầu việc chỉnh sửa

-Highlight chữ muốn sửa (1). Bấm Text (2). Bấm Font (3).

-Và chỉnh lớn nhỏ trong phần Size như đã thấy hồi nãy. Chọn xong size, nhớ bấm OK.

HA 44 10	▶ 11 • 10 11 10000 [:] Repeat: 1	The State			a the
″× 0 -	/	Signerscopt Iracking Character Settings Ctrl+T			
• ±	2	Josetts HyperLink Edir Dage Cetter			
1 9	./	Stangard Frame Ctrl+M Custom Frame Ctrl+Shift+M	3		
5 I 5 I		justification Alignment		Î	
) /		Frame Attgibutes Ctrl+ Shift+T Line Spacing Ctrl+ Shift+L ¥ Word Wrap.			
7		Edit Test	-		
		Anogo New Texts Measure Anogo New Texts Page			
		_		0	
•%				0	
'n					

-Đã đúng ý, bấm vào dấu mũi tên để chọn (cục tím biến mất).

-Và đây là kết quả:

**CÁCH THỨ NH*Ì:

-Sau khi viết dấu nhạc xong, bấm vào hình mũi tên trên cao-->bấm trái vào trường canh (ô nhịp) đang chứa những note cần có kèm chữ. Lúc đó, màu xanh hiện ra. Muốn bấm chọn nhiều trường canh kế tiếp một lượt thì tay phải bấm chuột vào trường canh đầu tiên + tay trái nhấn giữ phím SHIFT trên bàn phím+tay phải bấm tiếp vào trường canh cuối cùng

-Bấm Plugins (1)-->Bấm Note, Beam and Rest Editing (2)-->Bấm AlphaNotes (3)

-Kết quả:

<u>* CÁCH THỨ 3:</u>

-Bấm dấu khóa nhạc .

-Chọn trường canh có note cần đổi rồi bấm PHẢI (1)-->Bấm chọn Apply Finale AlphaNotes Notenames (2)

Lời dặn: Khi cần vài loại đầu note khác, các bạn có thể tìm chọn trong danh mục sau khi bấm PHẢI. Cứ thử từng cái để biết.

50-VIÉT NHIỀU LOẠI KHUÔN NHẠC TRONG 1 BÀI

*<u>Cách Thứ Nhất:</u>

-Sau khi mở Finale Music 14, nếu bảng thiết lập (setup) hiện ra thì bỏ qua bước này. Nếu không hiện ra thì bấm vào File rồi Launch Window...

is the print line linestant	WELFAudia Tests Phopies Window Hulp
Ben Spen Open- Open Wargsheets & Reperiors-	Control #14 000 (Control #16 000 (Control #16 000))
Deer Green Seen Seen Seen Seen Seen Seen Seen	
ScowMeger Jegore Expert	:
and a second second	
Prene Poge Setge_ - Date: - Congris Prentiment arms	ara.
Sava Programma Byt	AB-19
2 Cililanti, Universite Inna arti 2 2 Cililanti, UtharDis TotVafere 2 Cililanti, Uthartes Inal 8 Cililanti, Uthartes Inna arti	

-Trong bảng thiết lập, bấm vào Setup Wizard.

-Bấm chọn Orchestra (Full)-->bấm tiếp vào dấu + trước Band

-Bấm Band -->Next

Select an Ensemb	io: Select	a Document Style:	
Create New Ense	mble E	Sigraved Style	Band (Maestro Font)
SATB+Plano Brass Tro Brass Quintet Brass Choir Jazz Band Concert Band (Fs Woodwind Trio Woodwind Quint)	60 BC	and Jazz Jond Marching Band Dioral Simeral Xrchestral	* Title, Subtitle, Composer, Arrange Score/Part, and Copyright test inserts * Tighter staff spacing for large scores
Woodwind Onor String Quartet Orchestra (String			Aways Use This Document Style with the Selected Ensemble
Score Page Size;	Letter (8.5 x 11)	- \	1
	Potrat 💿 Landaca	pe	
Pat Page Sze	Letter (8.5 x 11)	•	
	🖲 Potrat 💿 Landaca	pe	
-			4

-Nếu thấy trong ô phía bên phải có sẳn những hàng chữ thì phải xóa bỏ tất cả bằng cách chỉ chuột vào hàng chữ đầu tiên + tay trái bấm giữ phím Shift + tay phải bấm tiếp vào hàng chữ cuối cùng. Lúc này, tất cả hàng chữ trong ô nằm trong màu xanh. Đây là cách chọn Tất Cả. Cách thứ nhì để chọn Tất Cả là: Tay trái giữ phím Ctrl, tay phải bấm vào từng hàng chữ đến hết thì thôi. Cách này chậm hơn cách dùng phím Shift.

Sau khi chọn tất cả xong, bấm Remove. Lúc này, trong ô đó chỉ còn là màu trắng.

elect From: All	✓ Instruments		Bassoon	× ×
Blank, Staff Keyboards Voices Noodwinds Brass Strings Plucked Strings Tablature Pitched Percussion Pitched Percussion Percussion	Blank Staff Grand Staff	Add > < Remov Add Vertic Space >	Aom in F Humpet in C Trumpet in C Trumpet in C Trombone Tuba Trombone Tuba Parcussion Harp Piano Vicin Section Colin Section Colin Section Colin Section	۲ ۲
Encomble		Score Ord	der: Orchestral	•
Current Ensemble: Orchestra (Full)		Save Current Ens	emble	w Ensemble
lelet Frm AL	 Industerits 			
--	---------------------------------	--	---	
Unra Indi Keyboarda Visioes Wiodewinds Brass Sarag Sarag Packed Stings Tablature Picked Percusion Duris Percusion	Bank Staff Grand Staff	Add a < Remove Add Vettool Stress 1		
Ersanble Gurrent Ersanble Orchestre (Full)	Sav	Score Order Orchastral	•	

-Ở ô bên trái, bấm vào Blank Staff -->Ở ô kế, cũng bấm Blank Staff-->Bấm Add.

Hàng chữ Blank Staff hiện ra trong ô trống cuối bên phải. Blank Staff biểu thị cho 1 khuôn nhạc sẽ hiện ra trong trang viết nhạc. Do đó, muốn bao nhiêu khuôn nhạc thì bấm Add chừng đó lần.

Select From: All	Instruments		Blank Staff	
Keyboards Voices	and Staff			\
Woodwinds Brass Strings		Add >		
Plucked Strings Tablature		< Remove		1
Pitched Percussion Drums Percussion		Add Vertical		
1		Space >		
	1 /			
C		Score Order:	Orchestral	•
Current Ensemble:	ŕ	Sour Current Economia		w Encomble
Orchestra (Full)	L	Save Current Ensembl	Jave as ne	w crisenible

-Có điều cần biết là phải tính trước trong suốt bản nhạc mà mình sẽ viết con số khuôn nhạc cần để viết bè nhiều nhất là bao nhiêu để rồi lấy con số nhiều nhất đó mà Add khuôn nhạc vào. Ví dụ cho dễ hiểu: Đoạn này viết 2 bè, đoạn kia viết 3 bè, đoạn kia viết 5 bè, vậy thì phải Add vào 5 lần (để khi viết, tùy theo nhu cầu từng đoạn mà xóa bớt những khuôn không cần dùng)

-Add xong, bấm Next

elect From AL	Instruments	Bark Staff Bark Staff
Veyboards Voices Breas Eress Eress Tablasure Pached Samge Tablasure Pached Samge Pached Samge Pached Samge Paches Samge Paches Percussion Durne	Grand Staff Add >	Bark Sof
Ersenble Curry: Ersenble Occhestra (Full)	Score Or Serve Current Sta	er Octestal •

-Nếu muốn những lần sau sẽ hiện ra như đã chọn hôm nay khi mở ra loại Orchestra (Full) thì bấm Yes.

-Nếu lần nào thiết lập theo lần đó thì bấm No.

-Đánh vào tựa đề bản nhạc, tên nhạc sĩ...Không đánh vào bây giờ cũng được, để viết nhạc xong sẽ đánh sau-->Bấm Next

ormation	12
	(*
	1
	0
	0
	1
K Rack	Next > Cancel
	ormation (Rack

-Bấm chọn loại Nhịp, Âm Thể. Không chọn bây giờ cũng được, để sau khi thiết lập xong, trang khuôn nhạc mở ra chọn sau cũng được---> Bấm Finish

Test
and the second se
Terms (2) - 10
Specify Pickup Measure
1

-Vậy là xong phần thiết lập nội dung trang nhạc với những khuôn nhạc trống đã ấn định.
-Bấm vào hình khóa Sol trên cao cùng--> Trước những khuôn nhạc trong cùng 1 hệ thống có cái vạch nối kết. Phải xóa cái vạch này bằng cách: Bấm chuột PHẢI vào cục trắng trên đầu vạch này-->Bấm Delete Group.

-Muốn có bao nhiêu khuôn nhạc trong hệ thống thì xóa bỏ bớt những khuôn nhạc không cần dùng. Cách thức xóa: Bấm phải vào cục trắng trước khuôn nhạc cần xóa-->Bấm Hide Empty Staves.

-Và đây là kết quả:

*<u>Cách thứ 2 :</u>

-Ví dụ đang có như vầy:

-Muốn thêm khuôn nhạc để viết bè thì:

+Bấm vào Window (1)-->ScoreManager (2)

-Bấm Add Instrument

ease. Potyment in							
never.	New.	. N S	WI fee De		There .	_	Pq.
E Bes Set	• • •				6 C	Same Par La	
-121			-			200	
Ani hersent	Souther lines					100	
And instrument	Soreiter line		-	Date (Here		1.000	tin iku
Ant herwood a Beth Secrep for Sec Full News	Sovier line		ine in	he (las	teri •	Canone Contraction	tin ites
And Instrument of First Technique for Same First Teams	Saw Sterr		int . Natura	the (inc City atom (ince	iet •) Is Tahrisaki	Com Service Service	tin ibri
Millionvert o Ref Schopfor Se Full Name	Sawline Jam		interest	the (inc Classification classification classification	teri •) ter fähdrauds 1 te tag syndras 8 de	Serve Serve	**
And Services 4 Ref Service for Ser Full Name Marchanter Sy	Sorter lan		int teau teau	i finite Ci Ci Ci Martine Ci Ci Martini Ci M	neri e Io tindraada Io ing ngadan Dala neri Dan	Can May. A success	**
And Internet of East Service Ser And Service State Service Service	and a second sec		int Sear Sea		ant a) In Talafonda In Talafonda In Talafonda Inter Line Inter _	Com Strap	60 700 4

-Bấm cho xanh lên (1) và (2) --> Bấm đôi vào (3)

-Trong bản nhạc đã có thêm khuôn bè. Trong ScoreManager có thêm 1 hàng chữ Blank Staff. Nếu muốn thêm 1 khuôn bè nữa thì lại bấm vào Add Instrument và làm như vừa rồi.

-Muốn xóa HÊT những khuôn nhạc bè (hoặc khuôn chính) thì bấm vào dấu X ở cuối hàng (1)

-Muốn xóa một vài khuôn mà thôi (điều kiện là những khuôn đó phải không có viết dấu nhạc) thì làm theo cách thứ nhất ở trên.

-Muốn đổi khóa cho khuôn nhạc, bấm (2) và bấm chọn loại khóa (3)

-Kết quả của việc đổi khóa

51- <u>viết nhiều bài liên tiếp</u>

Trên nguyên tắc, Finale chỉ cho viết mỗi lần 1 bài, bất kể bài ấy dài bao nhiêu trang. Tuy nhiên, theo nhu cầu, mình cũng có thể dùng sáng kiến để viết nhiều bài liên tiếp nhau. Sẽ làm như sau: Ví dụ mình đã viết xong 1 bài như vầy:

MEATHURDOWARM. البلان ليل البلال والمل الملالا وروائي ter ben gen lakt iner inge lakt min bei berge الاور الله اللا در الله اللالا در (4 Solur He B HITE TEUR -----------Ling the design of for the state when the set the باه دور بالتزر بالتز ואר ני המונח בעונית בי אינ the may not it is not sharp. Age and used on it ן נה גריננגאי, נרך וגינ

-Thêm trường canh trống để viết bài mới bằng cách bấm vào bất cứ trường canh nào của bài đã có cho xanh lên--> Bấm Add Measures..

Section 2.	and the second se	000
1000	a s w m s s has a m s w s w s w s w s	
Sector Sector		
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·		
	eri te eren tilen inn erite	and the second second
	and the second se	The second s

-Đánh vào số trường canh mình muốn sẽ có (1)--> Bấm OK (2)

nuu measur	es	
How many r	measures? 30	

-Bấm vào hình tờ giấy --> Bấm + giữ cục trắng trên đầu khuôn nhạc mới và kéo xuống, bao nhiêu tùy ý để có 1 khoảng trống giữa 2 bài.

-Bấm hình nhịp (1)--> bấm PHẢI vào trường canh đầu tiên của bài mới (2)--bấm loại nhịp mình muốn (3)

-Loại nhịp vừa chọn hiện ra. Tuy nhiên, ở cuối trường canh của bài cũ cũng có con số này. Đến giờ này, tôi cũng chưa biết làm sao để xóa con số vô duyên này ở đây. Đành chịu trận vậy.

-Bắt đầu công việc viết ký âm như thường lệ đến khi xong thì cũng theo cách này mà viết đến bài khác.

-Sau khi viết xong, mình viết tựa đề cho bản mới này.

-Bấm chữ T (1)--> Bấm đôi vào bất kỳ note nhạc nào (2)--> 1 ô nhỏ có vạch chớp hiện ra.

-Đánh tựa đề vào ô đó (ở chức năng T (Text) này, có thể dùng font Unicode để viết tiếng Việt) --> Viết xong, chỉ chuột ra khoảng trống, bấm 1 cái --> Chữ vừa đánh vào hiện ra với 1 cục trên đầu, bên trái. Lưu ý: cục này thường nằm khuất trên dấu nhạc, nhớ vị trí bên trái của cục mà tìm) -->Bấm + giữ cục này+kéo lên chỗ muốn làm tựa đề-->Thả chuột ra.

-Muốn chỉnh sửa kích cỡ, loại chữ cho tựa đề -->bấm PHẢI vào cục trước chữ (1)--> Bấm Edit Text (2)

-Bôi đen (highlight) hàng chữ (1)--> Bấm Text (2)-->Bấm Font (3)

-Chọn loại chữ (1)-->kiểu chữ (2)-->kích cỡ (3)-->Xong, bấm OK (4)

-Bấm vào chỗ trống trong trang nhạc để mất màu xanh, tức là đã chọn việc đang làm.

-Cũng kiểu cách đã làm tựa đề, mình tiếp tục viết tên tác giả. giống hệt như vậy.

-Viết tên điệu nhạc: Cũng dùng chế độ T viết giống như tựa đề, tên tác giả vừa rồi. Phải làm như vậy mới được. Vấn đề là kéo thả vào đúng nơi mình cần.

-Nhớ: Sau khi đã viết xong những phần này, bấm vào dấu mũi tên ở trên cao, bên trái để mất những cục trắng trước những chữ.

-Vậy là xong, đây là kết quả:

	1 Martin/Intelle
MEA INC TO VARM	و د دور د د ۱۱ و د ۱۱ د در و ا
	for general and a compare
to a superior dia de aggir 🗂	នុំកេដូវលេខាលីម លោកក្រសិង្ហារ៉េវ
kurnigi a nille sa	ا - ال ام المر الله الله الله
ارزر رادزر رادزر رائلاس راغ	MČA XEĀN
\$m. P. millimit.	All for in manifestrations
សុក្ខ(ភ្នុក) មក្រសួល រាភា	iğe ik ik is in in is ikesinesinkki
4. Contraction and the second s	*-1+1+1+1+1+1+1+1+1+1
triburn anninge	*

52- ĐỔI ÂM THỂ SAU KHI VIẾT NHẠC XONG

Có lúc, sau khi viết xong hoàn toàn một bản nhạc, mình lại muốn đổi âm thể (ton). Khi đổi ton, dĩ nhiên những dấu nhạc đã viết trong nguyên bài phải đổi theo. Ví dụ bài này đang dùng âm thể ĐôTrưởng (C)

1 + 11 1 14 100 30 10. -----

-Vì bài hát có nhiều note cao quá, ca sĩ hát không nổi nên muốn đổi qua âm thể Sol Trưởng (G).
Bấm vào dấu hiệu 2 dấu giảm (1)-->Bấm PHẢI vào trường canh đầu tiên (2)-->Bấm G Major (3).

-Chuyển ton xong mà thấy note cao quá cỡ như hình dưới, ấy là máy đã chuyển lên thay vì chuyển xuống mới đúng ý mình. Trong trường hợp này phải trở lại ton cũ (tức là ton C)

-Bấm vào Edit--> bấm Undo Key Change

-Lại bấm Phải vào trường canh đầu tiên-->Thay vì bấm thẳng vào G như hồi nãy, lần này bấm Other..

Le Die Holey ·· [1] [1] CMbjor 6 Major © Major Abler EMgo # Million Rb Major Th Major Sile Majo 2. Millio Emine 8 mino -C#mino D minor Sminor C minor Frint Other 1 f

-Bấm+giữ+kéo lên xuống cục trắng để chọn âm thể (1)-->Bấm cục đen để chọn Trưởng Thứ (1a)-->Bấm vào cục đen --> Bấm Down--> Bấm OK

0 #	^	-1
6	Major K	ey 🔨
🖲 G Majo	r +	7
Hide key signat	ure and show all accider	ntals 🔒 🧎
Measure Region		7
Measure	through 1	
⊘ 9easure	through end o	fpece
Measure	to next key ch	nge
Transmitter	Hone Constinue Vo. 1	D======)
		rassages)
• manspose no		
O Hold notes to	origin Down	armonically 👻
O Hold notes to	same staff lines (moda	ly)
Transpose al	keys proportionally	14
ST 221 - 211		
Wrap key	S-IT-DECESSALV	

-Kết quả:

13 Dis Rise الآر البهارين المحمد المراج 14.107-01 / Jan 17 (Part Jan 17 (Jan 18 (Jan 1 (all made play story that אופדך אילוא אנו נונא פא געגא א mail film by price 14 527 313 1. 2 ----74 - pt 10.76 10000 15 1 CHILLIN 10.000 ------If the state of th 114 14 1111 ----. Alr. 11 + Far 1 11 10.00 (0) -----No 18 1970 -11 11-11 11 .

53-XÓA DÂU KHÓA NHẠC

-Bấm vào dấu khóa nhạc (1)--> Bấm PHẢI vào cục vuông (2)--> Select Clef (3)

-Bấm chọn (1)--> OK (2)

-Kết quả

54- XÓA VẠCH Ô NHỊP (MEASURE)

-Bấm vào hình ô nhịp ở thanh công cụ (1)-->bấm PHẢI vào ô nhịp cần xóa vạch (2) (Nhớ: chỉ xóa được vạch phía cuối của ô nhịp)-->Bấm Barline (3)--> Bấm Invisible hoặc Tick (4)

-Nếu chọn Tick thì vẫn còn 1 chút vạch trên khuôn. Đây:

*Sẳn đây, cũng nên biết : Nếu muốn vạch ô nhịp có 2 vạch hoặc vạch chấm dứt hoặc...thì chọn Double (2 vạch), Final (vạch chấm dứt), Solid (1 vạch đậm), Dashed (vạch đứt quãng).

-Cứ thế, xóa những vạch của ô nhịp mà mình cần xóa. Ví dụ xóa hết là sẽ như vầy:

55-XÓA VẠCH CỦA NOTE NHẠC

Viết theo kiểu "bình ca" của Thánh Ca, thường là chỉ có dấu nhạc đen hoặc dấu tròn trắng. Dấu tròn trắng thì dễ, chỉ việc dùng dấu tròn trắng (4 nhịp) là xong. Còn dấu đen thì mình phải xóa bỏ cái vạch của note đen đó. Việc xóa này không làm chung 1 lần cho tất cả note đang có trong bài nhạc được mà phải xóa từng cái (mới khổ!).

-Bấm vào dấu mỏ lết (Special Tools) (1)--> Bấm vào hình note đen có mũi tên chỉ lên (Stem Lenght Tool) (2)

-Bấm vào ô nhịp 1 cái, lúc đó, trên và dưới những note đều có những cục vuông trắng -->Bấm vào cục trắng + giữ + kéo lên hoặc xuống cho vào giữa đầu note đến khi không thấy cái vạch note thì buông tay ra-->Xong hết, bấm vào dấu mũi tên (Select Tool) để mất đi những cục vuông.

-Kết quả:

56- KÝ ÂM TỰ DO (BÌNH CA)

Có lúc chỉ cần những note nhạc biểu thị cho giai điệu mà không cần nhịp độ gì cả, để cho người hát theo đó mà hát tùy ý. Cách này thường dùng trong Thánh Ca.

Vì Finale không hỗ trợ cách viết này nên tôi dùng sáng kiến riêng để làm theo từng bước như sẽ trình bày dưới đây. Tuy nhiên, chỉ có 1 điều tôi chưa tìm ra cách xóa dấu chỉ loại Nhịp (Time Signature) ở trước ô nhịp thứ nhất. Thôi thì đành phải dùng đề mục số 48 trong bài này (Cho Hình Vào Bản Nhạc) để che khuất con số đó vậy. Các bạn làm sẳn 1 hình màu đậm nào đó với kích cõ thật nhỏ để đưa vào và kéo đến che cho khuất anh chàng chướng mắt ấy, nhé.

1-Tạo khuôn nhạc:

A- Cách Thứ Nhất :

-Bấm File (1)--> Open Woksheets & Repertoire

-Bấm Repertoire

-Bấm Manuscript paper (1) --> Open (2)

-Chọn 1 trong 4 loại đầu, cái nào cũng được, tùy nhu cầu (cứ thử sẽ biết). Tuy nhiên, nên dùng loại ít khuôn nhạc nhất (10 Stave Manuscript Paper) (1)--> Open (2)

Look at	📕 Manuscript	paper -		0 0 0 00-	
00	Hame			Date modified	Туре
23	10 fower	Aanuscript Paper		10/15/2013 2:13 PM	Finale No.
ecent Places	12 59 14	anducape Manuscript Paper		10/15/2013 2:12 PM	Finale No.
100	12 Stave h	Anuscript Paper		10/15/2013 2:12 PM	Finale No
	19 20 Stave I	1x14 Maguscript Pager		10/15/2013 2:12 PM	Finale No
Desitop	Grand Star	# 10 Stave Westerningt Daper		10/15/2013 2:12 PM	Finale No.
1400	Grand Stat	ff 12 Stave Manufactor Paper		10/15/2013 2:13 PM	Final
100	[7] Lesson As	signment		10/15/2013 2:13 PM	Finale Ro
Ubraries	2 Marching	Band Manuscript		10/15/2013 2:13 PM	Final No
	Piano Voc	al Manuscript Paper copy	1	10/15/2013 2:12 PM	Final No
100	Practice R	brood		10 15/2013 2:13 PM	Finate No
Computer	Tab Manu	iscript		10/15/2013 2:13 PM	FindeNo
6	Tab Only	Manuscript		10/15/2013 2:13 PM	FiniteNi
Network	4		_		1.
	File state:	10 Stave Manuscript Paper		•	Open

-Khi đã có khuôn nhạc, nếu viết còn khuôn thì áp dụng bài xóa trường canh, nếu thiếu, phải thêm thì áp dụng bài Thêm Bớt Trường Canh.

101	
_	
_	
_	

B-Cách Thứ Nhì:

-Bấm File (1)--> New (2)--> Document Without Libraries (3)

-Hiện ra 1 khuôn nhạc.

-Muốn thêm bao nhiều tùy ý. Bấm PHẢI vào cục vuông (1) *<u>NHÓ</u>: Bấm PHẢI+Giữ cục vuông ở trên + kéo lên, ra ngoài khuôn nhạc 1 chút rồi mới thả chuột *--> Nếu muốn thêm 1 trường canh (ô nhịp), bấm (2) -->Nếu muốn nhiều, bấm (3).

-Ví dụ muốn thêm 4 ô nhịp thì bấm (3, Add Measures)-->Trong khung nhỏ mới hiện ra, đánh vào số ô nhịp cần thêm -->Và bấm OK.

asures? 3	<		
Cancel	Help		-
	asures? 3	asures? 3 Cancel Help	asures? 3 Cancel Help

-Bây giờ, trên trang nhạc đang có 2 khuôn với 4 ô nhịp.

- 2-Xóa Dấu Khóa Nhạc : Áp dụng đề mục số 53 trong bài này.
- 3- Xóa vạch ô nhịp: Áp dụng đề mục số 54 trong bài này.

4-Tạo mức độ chứa những note nhạc trong ô nhịp:

Theo mặc định, mức độ chứa là 4/4, có nghĩa là trong 1 ô nhịp chỉ dành đủ chỗ đứng cho những note nhạc với tổng cộng là 4 nhịp. Nếu ngoài 4 nhịp thì sẽ bị tự động chuyển qua ô nhịp kế tiếp.

Do đó, nếu muốn cho ô nhịp chứa nhiều note hơn thì chỉnh lại như sau:

-Bấm vào dấu hiệu Nhịp (1) (Time Signature Tool)-->Bấm PHẢI vào trường canh đầu tiên (2)-->Bấm Edit Time Signature (3)

-Bấm chọn vào Measure 1 through end of piece (1)-->Bấm từng cái vào cục đen để thấy dấu note móc kép trong ô nhịp và số 16 (2)-->Bấm từng cái vào cục đen để thấy số 70 (3)-->Bấm OK (4)

5-Tắt chế độ tự động điều chỉnh của Finale khi viết nhạc.

-Bấm vào hình note nhạc (1)--> Bấm Simple (2)-->Bấm (Simple Entry Options...(3)

-Không chọn (uncheck) tất cả những ô vuông--> Bấm OK -->Vậy là đã tắt xong.

5- Xóa Vạch Của Note: Áp dụng đề mục số 55 trong bài này.

*Vậy là xong việc ký âm tự do này, có sao hưởng vậy, bạn nhé!

57-<u>TĂNG LÊN 1 BÁT ÂM (OCTAVE) CHO TOÀN BÀI ĐÃ VIẾT</u>

-Sau khi viết xong 1 bài lại muốn tăng toàn bài lên 8 quãng âm (octave) nữa thì--> Bấm dấu mũi tên (1)-->Chọn toàn bài bằng cách bấm vào trường canh đầu tiên + nhấn và giữa phím Shift + bấm thêm vào trường canh cuối của bài (2), lúc này tất cả khuôn nhạc đều có màu xanh -->Bấm vào Utilities (3)

-Bấm vào Transpose

-Bấm Up -> Diatonically-->Bấm cục đen để thấy rồi chọn Octave --> bấm OK

-Kết quả: (Nếu thấy lời ca có chỗ quá chật thì áp dụng bài Đưa Trường Canh Lên Xuống đến khi hợp lý thì thôi)

58- <u>ĐỔI TIẾNG NHẠC CỤ KHI NGHE LẠI</u>

-Nghe lại những gì đã viết, tiếng nhạc cụ mặc định là Piano, muốn nghe với tiếng nhạc cụ khác thì--> bấm Window (1) --> Score Manager và chỉ chuột vào loại nào cũng được (2), mỗi loại sẽ cho những nhạc cụ khác nhau, tùy theo nhu cầu mà lấy.

-Bấm vào nhạc cụ cần dùng.

and the second second					
- Annual Contraction	time .	W. S. Sheet	Bird .	- Mg - (B-	
A STATE OF	+ 10000	and the second		- BU DOOR WAR	
Alak: her here	Z-Ara-Art Bat	(D.kpeslat	Read Street	and the second s	
Bugh Arresto Para	Million Res. (Incent)	- Michigan State	Millionmett	100.000	
Dents Katel Pre-p	White he get	Nº Yerk Mr.	#Millione	in the second second	
Party Net Terry	30 Prefere Rev.	All Deliking fair	10111A Menuphyse	And in case of	
Datto Percil	17 Web-Return	100 Physe	(i) D.M.Orgileravil	Sec. Sec. Sec.	
104441 Rank C	10 m Tex 10	25 hald free	(2) 11 ((pairies))	BE SHOWN	
Manifield	Windshield .	22. Beaconcer	AND TO T INCOME.	Bill Substan	
NINCCO.	4 Sorth Sec.1.	T2 Dailant	_ 10410.836-61	- Millionhami	
Fiddin .	4100	/ Tobach	100.000	With Transford	
H Michelegine .	1000	34 Feature	14 beau	and immediate	
11 Maria Bas	and the second s	Philasonian .	101 Oversen		
1 Thingford	ACCORDED /	18 No. No.	101104		
10 Million Ber	III Transfer Torgan	278 see 54%	COLUMN 1	The second	
Al lumphoise.	ATSIDE MAD	This paper.	107 Http://pe	- Hillinger	
() Tubular Sellin	2 th the participant	The local system,	STITUE	- BC linker	
N Roberts	alger.	101 A 444	dil lines	a second	
H beeks Nasi	at programming (R11000 04040	Tel: Tenne And		
Million and Topics	. Manufatandari A	N/LAND CONTRACTO	Diff Name	1	
Al North Pages	Stoney1.	TO ANOTH A PROPERTY OF	EST Deal Shorts	1.000	
E Dwith had	12 Sundelinenge (Witness profil-	10 Guilden		
D fauri (rega	Michael Ant	thise (10) even	Ul Wellers	-	
1.000	Winner links	Without Jurist	COMMON NAME.	10000	
i meritali e	-114# iline	HT14411-MMIL	Sill Software		
N Perigi Annishti	Witness No.	Witness from a least	Life the way () when		
Eminado Sulte (systic	17 Farrett	WTANI INVISIO	60 Grindrythiau		
R formula (holy yeard)	II have not	INTACIONTI .	EXT The print was		
Titerit i Late goul	M Tabe	(R. Fast Sankarumiti)	ALL Qualities of		
NEWER RAW (Merc)	Minist Turper	Effectioner.	DifferTout		
A Destro Dalar yournal	All Point Viets	RfullBoati	All Improvements		
A Designant Lots	All Read Section:	inclusion installed	53 Heliolate	-	
C Buildes- bake	Withold Second	(Brited) (Index	fell /automa-	Line rates	
No. of Concession, Name	Minute Read	in high land	CALLARS .	Contraction of the local division of the loc	

-Bấm dấu X đỏ để đóng Score Manager. Xong.

and supposed in the	1.1	1211	
The fait is the faither the			
			/
		/	
And Same and Store Date: 12			(Catoria Va
Net trainwest Store Order 🖄 Byll Setropoly Second Schwart		106.629	Containing Value
Addressed Store Date (2) Addressed Statement (5) News (3)		Manasa Sue	(Catalog Variation Variatio Variation Variation Variation Variation Variation Variatio
Ant have not a second induced in the first second induced in the second in the second induced in the second in the		taan too	Latered Ver
All Fallwards Sour Date (Sa Jar Salayan Sanad Interest (Sal Sana) Ann Sana) (San Sana)		taaloo Xae Toosootoo Sae	Contract of the second

-Bấm dấu Play (1) để nghe lại-->Tắt, bấm (2).

59-<u>NOTE NHẠC NGOÀI TẦM</u>

Khi viết nhạc, thường là khi có bè phụ. nếu thấy dấu nhạc (note) có màu khác, ấy là Finale báo cho biết rằng dấu nhạc đó đã ở ngoài tầm (cao quá hoặc thấp quá để có thể hát tốt). Muốn bỏ cái màu khác đó thì: Bấm View (1)--> Out Of Range Notes (2)--->Off (3)

• •	1	Smillion Orice • Sugritan Orice Augustan	
1	-	State Two Col-Sub-C Door S Bootenets Hear lag Se	WAY BACK HOME
		Selectings A Belicae Screen Cland	ិឋា សណ្ឋា សណ
	0111	The Design of th	Reported B B B B
3	2	ist and	
		9,1	

60-<u>VẠCH Ô NHỊP THÂU QUA NHIỀU KHUÔN NHẠC</u>

-Bấm vào hình khóa nhạc (Staff Tool) (1) để có mục Staff trên đầu trang (2)

-Bấm Staff (1)-->Group and Bracket (2)-->Edit (3)

-Ở phần Draw Barline, bấm cục đen (1)--->Bấm chọn Through Staves (2)--->Bấm OK (3)-Xong

Direase til		· Al Measures
ter style of		C Monores 1 December 107
uð Group Memer		fidt
obreviated Name	e(Editor Postional
te Staff:	(Staff ()	· (2 Stow group name
ottoin Staffi	(Staff 2)	· /
then Hiding Engr	y Staves: Hide Normally	
Barknes		
Draw Ballnesi	Through Slaves	
group barley	Chive Between Staves Dan Barrie	al 2 Selat.
		Contraction on Contract
Bracket Options	-	
NIC	Distance from the L	ert lage of Starts
0	3	
E	Picker Aline Shift	ans or on an and a set of a set of a
14		And an and any oral stati

61-<u>DÂU DIỄN TÂU</u>

-Bấm vào chữ mf (expression tools) ở trên cao (1) --> Bấm đôi vào nơi muốn có dấu diễn tấu (2)-->Bấm chọn dấu (3)-->Bấm Assign (4)

1	WAY BACK HOME
(18.7)	1. Walt energiet everalt et
2-	
12000	men a la la cherete a
100	
22	s /1 1 + 3
	1 10 NO 4
100	IIIT even to to
las	of the the phase

-Dấu diễn tấu vừa chọn hiện ra, bấm cục tím, giữ chuột và kéo tới nơi mình muốn.

-Muốn chỉnh kích cỡ : Bấm phải vào cục vuông (1)-->Edit Expression Definition (2)

-Bấm cho mất dấu chọn phía trước hàng chữ Use Dynamics Category Fonts (1)-->Bấm cục đen để chọn Fonts (2) Kích cỡ (3)-->Bấm OK (4)

62-ĐĂT NOTE THEO Ý MUÔN Ở LAYER (LỚP, NỀN) 2, 3...

Như đã biết, sau khi viết xong phần nhạc chính, muốn viết thêm những note khác để phụ vào lớp (Layer) chính (tức là lớp 1) thì mình phải dùng layer khác (2,3,4..) để viết. Trước khi viết, phải bấm chọn vào layer đó (ở đây dùng layer 2):

-Theo mặc định, khi viết Finale nhận note từ nhịp đầu ô nhịp. Mình muốn cho note vào chỗ phía sau thì nó tự động đẩy note nhạc vào chỗ đầu ô nhịp đó. Rồi những note cho tiếp vào phía sau thì nó cũng lại tự động đẩy tới nối đuôi với note trước, vị trí thì tính theo nhịp (trường độ). Thiệt là ác!

-Để khắc phục, mình phải viết phía trước nơi muốn đặt note những dấu lặng

	Notes m	uốn viết	
×			-

-Không thể xóa những dấu lặng này vì cứ xóa cái nào thì nó lại đẩy cái sau tới. Tôi chẳng biết làm sao. Chắc là phải có phần thiết lập (setting) đâu đó, tiếc rằng tôi chưa tìm ra. Khi nào tìm được, tôi sẽ cập nhật sau. Bây giờ, tạm thời, tôi thấy chỉ còn có cách là làm nhỏ kích cỡ những dấu lặng ấy đến mức tối đa để "mập mờ đánh lận con đen" mà thôi.

Thu nhỏ dấu lặng:

*Nhớ: Để ở chế độ Layer 2 hoặc 3,4..tùy theo dấu lặng đang ở layer nào.

*Bấm vào dấu % ở trên cùng (Resize Tool) (1)-->Bấm phải vào note nhạc của layer 1 mà dấu lặng đi theo, nằm dưới. Không bấm vào dấu lặng. (2)-->Bấm Resize Note or Rest...(3)

*Đánh vào số nhỏ nhất (0.01)-->Bấm OK

*Kết quả : Dấu lặng đó bây giờ chỉ còn là 1 chấm. Cứ thế mình tuần tự thu nhỏ hết những dấu lặng khác.

Đặt note ở Layer phụ (2, 3,4..) theo ý muốn:

-Với ví dụ đang dùng, ta thấy 2 note của layer phụ bây giờ đang nằm dưới từng note của layer chính được phân bổ tự động tính theo trường độ. Cũng bây giờ, mình muốn 2 note ấy nằm ở chỗ khác thì: -->Bấm vào hình cái mỏ lết (Special Tool) (1) -->Bấm dấu (Note Position Tool) (2)-->Những cục vuông hiện ra, bấm vào cục vuông trên đầu note muốn dời chỗ, giữ chuột +kéo đến nơi muốn để (3). Làm tuần tự từng note.

-Muốn dời đổi note của layer chính để coi cho được thì cũng làm như vậy.

64-ĐƯA VÀO VẠCH ĐỨT QUÃNG TRÊN ĐẦU KHUÔN NHẠC

Vạch đứt quãng là như vầy:

-Bấm dấu hiệu của Smart Shape Tool (1)-->Tùy theo nhu cầu mà bấm chọn trong dãi bên phải, những dấu hiệu vạch đứt thứ 7, 8, 10 hoặc12 (từ trên đếm xuống). Theo bản nhạc ở trên, dùng dấu số 7. Bấm vào hình số 7 đó (2)-->BÂM ĐÔI + GIŨ CHUỘT vào chỗ bắt đầu cần dấu này rồi KÉO RA đến chỗ cuối cùng của nó (3). Xong buông tay ra, bấm+Giữ vào cục vuông để kéo thêm ra hoặc bớt lại (4)

65-VIÉT DÂU CRESCENDO HOĂC DECRESCENDO

Có 2 cách:

1/ Viết bằng chữ. Dùng chức năng Text để viết rồi kéo vào nơi cần có. Xin đọc đề mục 46 (Viết Chữ Trên Khuôn Nhạc Trong Bài).

2/Làm giống như đề mục 64 nhưng bấm chọn vào dấu số 3 (Decrescendo) hoặc 4 (Crescendo)--> bấm vào những cục vuông để mở rộng góc độ hoặc gia giảm chiều dài.

66-ĐỔI MÀU CỦA LẰN (TRACK)

Trong lúc làm việc với nhiều lần, nhất là làm hòa âm, để dễ phân biệt, người ta chọn màu cho lần.

-Bấm vào lần (1)--> Bấm vào cục phía sau của Color (2)-->Bấm vào màu cần có (3)

67-ĐỔI DẦU KHÓA NHẠC

-Bấm hình khóa nhạc (1)-->Bấm PHẢI vào trương canh nơi bắt đầu đổi dấu khóa (2)-->Bấm vào Select Clef (3)

-Bấm chọn dấu khóa (1)--> OK (2)

-Kết quả:

68-<u>THIẾT LẬP SỐ TRƯỜNG CANH TRONG MỖI KHUÔN NHẠC</u>

-Mỗi khuôn nhạc sẽ có sẳn một số trường canh trắng (chưa viết gì) nào đó. Con số này thì tùy theo sự thiết lập của người dùng. (Thật ra, cũng không cần thiết lắm vì sau khi viết xong, mình có thể dùng chức năng Dời TC Lên hoặc Xuống (xem dề mục 28) để làm hợp lý 1 trang nhạc)
-Sau khi mở trang viết nhạc ra, chưa viết gì hoặc đã viết xong, bấm Utilities (1)--> Fit Measures (2)

-Bấm chọn vào Lock layout with.. (1)-->Đánh vào con số trường canh mình muốn sẽ có trong mỗi khuôn nhạc (2)-->Bấm OK (3)

69-<u>VIÉT DÁU LIÊN 6, LIÊN 7</u>

-Bạn nên biết : Liên ba là liên hợp của 3 note có tổng số nhịp (phách) bằng 2 note đang có ở trong đó. Ví dụ, liên ba của 3 note đen sẽ là 2 nhịp, của note móc đơn sẽ là 1 nhịp...Liên hợp của 6 note, 7 note gọi là liên 6, liên 7 và tổng số nhịp của 2 loại này sẽ bằng 4 note ở trong. . Ví dụ liên 6, 7 của 6, 7 note móc đơn sẽ là 4 cái móc đơn, tức là 2 nhịp . -Sau khi viết, thường thấy ở dạng rời rạc như thế này:

-Bấm vào dấu liên ba ở trên cao (1) --> Bấm vào note đầu tiên trong 6 note muốn làm liên 6 (2) --> Khi ấy, 1 khung Thiết Lập hiện ra (3).

-Mình sẽ chỉnh những thông số trong bảng này đúng như đang thấy.Bấm OK (3) sau khi chỉnh xong. (Chọn Allow horizontal drag là để có thể kéo tới hoặc lui. Kéo lên, xuống thì Finale cho sắn, không cần chọn)

-Dấu liên 6 hiện ra với những cục nhỏ. Dời chỗ dấu liên 6, bấm và kéo cục (1)--> Dời số 6 tới, lui, lên, xuống, bấm kéo cục (2) -->Dời vạch liên sáu (cục 3)-->Kéo dài vạch liên 6, cục (4)

-Muốn dấu liên 6 nằm ngang và ở trên thì bấm PHẢI vào cục vuông (1) -->Bấm chọn Always Flat (2) và Flip (3)

-Nếu muốn, có thể chỉnh lại cho tất cả note liên kết với nhau (đọc đề mục số 33 ở trên để biết cách chỉnh).

-Liên 7, cũng viết giống như vậy. Nhớ trong phần Tup let Definition, liên 6 thì đánh số 6, còn liên 7 thì đánh vào số 7. Những thông số khác, vẫn giữ nguyên như trong liên 6. Nhớ nha.

70-XÓA DÂU LĂNG TOÀN NHIP MẶC ĐỊNH (WHOLE REST)

-Trong mỗi ô nhịp khi chưa viết dấu nhạc vào đều có sắn 1 vạch đen, ngắn nằm sát dưới dòng kẻ thứ 2 của 5 dòng kẻ, tính từ trên xuống dưới. Đó là dấu Whole Rest, dịch ra là dấu lặng toàn nhịp mặc định. Gọi là "toàn nhịp" vì trường độ của dấu ấy tùy theo loại nhịp của bài hát, ví dụ, bài hát có loại nhịp 4 thì dấu lặng đó có trường độ là 4 nhịp, bài hát có loại nhịp 3 thì dấu lặng đó có trường độ là 4 nhịp, bài hát có loại nhịp 3 thì dấu lặng đó có

-Thật ra, dấu lặng mặc định này không thể xóa được và cũng chẳng có chuyện xóa dấu ấy vì khi viết dấu nhạc (note) vào thì dấu đó tự động biến mất. Không có bài hát nào bỏ trống 1 ô nhịp ở giữa chừng trong bài cả. Còn như nếu ô nhịp đó ở cuối bài, sau khi bài hát chấm dứt thì xóa nguyên ô nhịp cho khỏe, tôi gì phải xóa dấu lặng này cho khổ!!
-Tuy nhiên, vì có độc giả muốn biết cách xóa nên tôi đã nghiên cứu và tìm ra cách thức xóa như sau:

-Đầu tiên, ở chế độ bình thường (tức là không ở chế độ Viết note, Viết Lời ca hoặc những việc riêng biệt nào khác...) bấm View (1)-->Chỉ chuột vào Show (2)-->Nếu thấy hàng chữ Hidden Notes and Rests hiện không có dấu chọn phía trước thì thôi -->Nếu thấy đang có dấu chọn V phía trước thì bấm vào đó 1 cái, để bỏ dấu chọn đó (3)

-Bấm vào dấu nhạc trên cao để chuyển qua chế độ viết note (1)--> Viết vào ô nhịp đang có dấu lặng 1 note tròn (2) dấu lặng tự động biến mất.

-Bấm vào dấu mũi tên để chuyển về chế độ bình thường (1)-->Bấm vào ô nhịp đang có dấu tròn vừa viết, nó sẽ xanh lên.

-Bấm Plugins (1)-->Chỉ chuột vào Note, Beam and Rest Editing (2)-->Bấm vào Notes and Rests (Hide)

71-PHÍM TẮT (HOTKEYS hay SHORTCUTS) CỦA MUSIC FINALE 14

-Để biết cách bấm hotkeys của Music Finale, mở phần chỉ dẫn của chính hãng này bằng cách ở giao diện của Music Finale, bấm vào Help (1)-->Finale Tutorials (2)

-Trang mạng của chính hãng Finale sẽ hiện ra--> Bấm vào How To I...(1) --->Keyboard Shortcuts (2)

finale.
tion and
Destruit Filmer
Frank Sectors 1
participation of the second
-has under the sector of the
and the state of t
methods and a set of the set of t
Terrend State in the local of the state in the state of t
They been privately to be and the provide the fight search or the full form
and a second and a second
 Koan Paper and constraining again allow previous Paris (period) in the constraint from a second or from a second or the constraint of the const
which a description in the second discussion is in the second discussion of the
And a second
And the state of t
ALCON COMPANY

-Toàn bộ danh mục để dùng phím tắt hiện ra. Bấm vào từng đề mục để biết cách bấm.

-Thử bấm vào đề mục General (Tổng Quát) coi cho biết:

<u>72-KHÔNG THÁY VÀI DÁU CUỐI TRONG DÃI NOTE ĐỂ VIẾT (SIMLPE ENTRY</u> <u>PALETTE)</u>

Bình thường, giao diện Finale 14 hiện ra trên màn hình của máy tính với đầy đủ dấu hiệu của các chức năng. Ví dụ, ở phần note để viết (Simple Entry Palette) sẽ như vầy:

Tuy nhiên, có trường hợp (nhất là máy Laptop) phần này lại thiếu vài dấu hiệu ở dưới cùng (liên kết (tie), liên ba(tuplet) và láy (grace note))

Theo tôi, lý do là vì độ phân giải của màn hình máy tính (screen resolution) không tương ứng với phần mềm Finale 14 nên không biểu thị được đầy đủ giao diện của Finale. Muốn chỉnh lại có lẽ chỉ còn cách thay cái màn hình monitor khác. Tôi không dám nói chắc, các bạn nên thử. Tuy nhiên, có 1 cách giải quyết cho trường hợp này để có thể viết được, là:

-Bấm Tools (1) -->Simple Entry (2)--> Tùy theo nhu cầu lúc ấy mà chọn Tie hay Tuplex hay Grace Note (3)

-Bấm chọn xong thì tiếp tục chọn note để viết như bình thường.

-Viết xong những note cần có dấu ấy PHẢI trở lại chỗ hồi nãy và bấm lại vào nơi đã chọn để hủy lệnh trước (tức là không chọn nữa, uncheck đó!). Làm như vậy, những note cho vào sau đó mới giữ được nguyên trạng.

73-ĐỔI KHÓA FA RA KHÓA SOL (VÀ NGƯỢC LẠI)

Khóa Fa dùng để viết những note nhạc có âm vực quá thấp mà dùng khóa Sol thì làm rối con mắt. Nếu không quen dùng khóa Fa thì đổi qua khóa Sol.

-Bấm vào dấu khóa nhạc (1)-->Bấm PHẢI vào cục trên trường canh (2)-->Select Clef (3)

-Bấm vào khóa nhạc cần đổi qua (1)-->OK (2)

74-<u>THU ÂM</u>

Có thể thu âm trong Finale 14 bằng Micro hoặc nhạc cụ bằng điện.

Sau khi đã có dòng nhạc chính (giai điệu, melody) và đã nối kết Mic hoặc nhạc cụ vào máy, phải thiết lập trước những yếu tố để Finale nhận được tín hiệu từ những dụng cụ ấy. Tuần tự làm như sau :

-View (1)-->Studio View (2)

-Vào Document (1)-->Playback/Record Options (2)

--Ở Dynamics and Markings, bấm cục đen (1) để chọn Chase From First Measure (2)-->OK (3)

Play recorded key v	12es	E110	nore repeats 👖
Play recorded note (turations	V Rd	set repeats
Play recorded contin	uous data		1
Play recorded tempo	diange		
		M	4
lynangs and markings:	Chase fr	First Mea	s.re 🕴
luration of grace notes:	128	EDUs	Set Duration

-Đến đây thì phải mở thêm dòng (lần) âm thanh để lát nữa thu âm. Bấm vào thanh MIDI/Audio (1)-->Chỉ chuột vào Audio Track (2)-->Bấm Add Audio Track (3)

-Lằn mới hiện ra

-Lại vào MIDI/Audio (1)-->Chỉ chuột vào Human Playback (2)--Chọn None (3)

-Bấm vào dấu hiệu cái micro và sóng âm (1)-->bấm HyperScribe(2)-->Chỉ chuột vào Record Mode (3)-->Chọn Record Into One Staff (4)

-Lại vào HyperScribe (1)-->

(d) View Document MID	/Audie Tools Plug	ins [HypeiScibe] Window He	np)	
	-31 =	Becord Mode Becord Mode HyperScribe Stations Record Conditions Data	Hartace and for C Edemain MDT Sync Jip	••••• •••
	1	2	3	

-Bấm cục đen (1)-->Tìm rồi chọn None (Record recommended)-->OK (3)

MIDI Input Tent	00: 🚇 Use Playbar (Audio reco	di Tempo	s use this	apton)		
	O Use The Te	mpo: 95	Lis	tera		1.
		101 0	1	1	111	
	Dest Dours	101- 10-	1.	A A	A.	024 ED05
Start Signal for Recording:	None (Record	innedat	/		6	
Play staves v	while recording	/				

-Trong lúc thu âm, Finale sẽ gõ nhịp lóc cóc. Nếu không thích tiếng gõ ấy thì sẳn ở giai đoạn này, tắt tiếng đó bằng cách bấm vào Click and Countoff

HEE Statul Temps	H De Parta a Tara Dudo recording vi	n. I ministration	the agent	6		
	C Dat The Tenjac	96	Lister		100	
	tertan -	- 1	1 A	22	1	ED.4
itart lapel for Recenting:	None (Record Instead	0660			/	
2 An entered	in marchine.			1		

-Ở phần Countoff và Click, bấm cục đen rồi chọn Never (1)-->OK (2)

Chik and (Countall.					TI.
Courtoff:	Never		× ·	Massures: 2		
Odi.	Neve	*		-		
Metono	me Sound			-	-	
Sources	Panal	e Clek			~1	
Down Br	Veloci eets: 1.17	* 2				
Other Ba	eats: 100	511 B				
Other B	eatai 100		×	Carcel) [Help	

-Nhớ: Bấm OK cho khung hình Playback and/or Click vẫn còn trên màn hình.

-Tạo trước 1 file cho việc làm này. Lát nữa sau khi thu âm xong, Finale sẽ tự động lưu lại cái vừa thu ở cùng chỗ, cùng tên với cái file việc làm (project) này. Nếu không có thì Finale sẽ không lưu : -->Vào File (1)-->Save As (2)

۰.	Launch Witness	Col+Shitt=N	$ a^* \subseteq 1$
	gen gen Open Wolgsheets & Repotoke	04-0	Report (1 1 + 1
	Glose Close All	Chi-W	1.
1	jare .	CIN-S	
	Sage All Extract Parts Beven	/	-2
ſ	Scoref-Auger		

-Chọn nơi sẽ lưu, ví dụ Desktop (1)--> Đặt tên cho file (2)-->Save (3)

@ Invelle				(田)
Service	R Desita	*	. 03:	D •
Recent Places	Canal State	nies natification		-1 İ
Desting	4 3	megnolop Isani Tulalar		ž
Ubaies	12	AMICHENEH DORAG	2	
Corriguter		weth		3
Network	And on	excellent		\.
	Filemene Same ar type	Tallyten Fran Nation File Cal	-	- Sin
				Helo

-Bây giờ là lúc bắt đầu thu âm, hát hò hay đờn địch gì thì chuẩn bị sắn

- Bấm vào trường canh thứ hai 1 cái, thu âm bắt đầu (1)-->Thu âm xong, bấm 1 cái vào bất cứ khoảng trống nào để ngừng (2)

-File vừa thu ở dạng mặc định là WAV, được tự động lưu (1) ở cùng chỗ với file việc làm (dạng *musx) (2)

-Muốn xóa cái vừa thu âm thì có 2 cách :

1-Bấm vào chữ R để ra khỏi chế độ thu âm (1)-->Bấm vào dấu mũi tên (2)-->bấm PHẢI vào sóng âm (3)-->Delete Audio Clip (4)

2-Vào Edit (1)-->Undo HyperScribe Sesstion (2)

-Nếu xóa nguyên dòng-->Bấm dấu khóa nhạc (1)-->Bấm PHẢI vào cục vuông ở đầu dòng nhạc (2)-->Delete Staves and Reposition (3)

	Build Contract.	Vent Secon	ant MIDA	adio - Tea	Pagent	int mos	-		
•		9 III •	3 3	(\$4) here	⊊ 8 1 - 1m	-	642 10 (8.2	4 T	15 IT
* *	legene -	1 2112	3	1.		2	J	J	H.
o 1	4	R	88	1				-114.1	
1 1	-		۲	Sand Salar Salar	ing and the second s		23		ABR.
11			99	faite i Nide	inininii lii Gegli Dara	a binnin	/		
11				Delat Delat	See and	1			I.

75- <u>VIÉT TÊN HỢP ÂM TRÊN KHUÔN NHẠC</u>

-Ngoài thủ thuật dùng chức năng Text để viết bất cứ chữ gì chữ lên khuôn nhạc, ta có thể d2ng chức năng cho sắn của Finale để viết tên hợp âm.

*<u>Cách 1 :</u>

-Bấm vào dấu CM7 (1)-->Bấm vào nơi muốn đặt hòa âm (2)--> Bấm chọn I''ll Do It (3)

-Nếu thấy tên hợp âm đã đúng thì thôi. Nếu chưa đúng thì sửa lại, bấm PHÅI vào cục trắng (1)-->Bấm Edit Chord Defenition (2)

-Bôi đen chữ đang có và dùng bàn phím đánh vào chữ mình muốn (1)--> Bấm OK (2)

-Bấm vào cục trắng (1) +Giữ+Kéo thả vào nơi mình muốn.

*<u>Cách 2</u> :

-Bấm vào dấu CM7

-Bấm Chord (1)--> Bấm Manual Input (2)

٠	14	法事	9回♪	\$ IIA 13	6	Marinal Instan	-		0 9
-		► 11	• In AN 11.11	0000 Themati 1	1.	Que-Staff Analysis Jwo-Staff Analysis	1000	1	
0	*				- 2	All-Staff Analysis			
ф м о			1	/	(Chorg Style Left-Align Chords Balicge Capo Chords Shog Fratboards	•		Núi Đ
1	?	37	-		* 1	Bosition Chords			
3	1	1444	-	A BOI		Simplify Spelling Sybstitute Symbols			
3	1			2 ##	1	[dit Learned Chords		-	1
x	1			0 .	2	Change Chord Suffix Fonts.			
1					* 1	Enable Chord Playback			-
1						Rối một n	gay	-	r

Bấm vào nơi muốn đặt tên hợp âm, 1 vạch chớp hiện ra -->Dùng bàn phím đánh tên hợp âm
->Viết xong, nhấn phím cách (spacebar) 1 cái-->Bấm giữ kéo cục trắng để dời đổi vị trí như cách 1.

-Nếu muốn hình minh họa của hợp âm dùng cho guitar thì bấm Chord (1)--> Chọn Show Fretboards (2)

Kết quả:

*Xóa bỏ cái đã viết:

-Bấm PHẢI vào cục trắng (1)-->Bấm Delete (2)

76-<u>VIẾT HỢP ÂM</u>

-Ở chế độ viết note (Simple Entry) (1)--> viết vào từng note của hợp âm, nhớ là đặt chồng lên nhau.

77-THIẾT LẬP TRƯỚC KIỂU CHỮ CHO TỰA ĐỀ, TÁC GIẢ VÀ LỜI CA

-Để khỏi mất nhiều thời gian khi phải viết chữ Việt như đã nói ở phần trên, chúng ta có thể thiết lập trước kiểu chữ để dùng. Có vài điều nên biết:

a-Tựa đề và tác giả : Phần này, chưa viết note nhạc cũng thiết lập được

b-Lời ca: Phải viết xong phần note nhạc mới làm được

c-Tùy theo đã chọn kiểu chữ (font) mà chỉnh bảng mã trong bộ gỏ tiếng Việt trước khi viết.

*Thiết Lập Cho Tựa Đề Và Tác Giả:

-Bấm (1)-->Plugins (2)-->Miscellanious (3)-->Change Fonts (4)

-Ở phần Text Blocks--> Bấm Change

o change the for Drange' button	é currently uned for a specific t	ype of test item, clicit if
Test tem	Fort	1
Stat Naves	None Found	Charge.
Granharen	None Found	Cherge
Test Blocka	Mixed Fort	Chenge.
Lyrics	None Found	Chenge
Individually Ch	erge Lymn	
Veres:	NonTand	Chierge
Doniai	Noncford	Chiman
Helion (NewFrank	Charge

Kéo thanh trượt để tìm đến kiểu chữ (1)-->Chọn hình thái của kiểu chữ (2)-->Kích cỡ (3)-->Xong, bấm OK

ont: 🔨	Typeface:	Size	
Times New Rome	Regular	12 Ned size	
Times New Roman	- Realer	- 9 Effects: S	trikeout
Trebuchet MS	Bold T	11	nderline
TRENDY	Bold Italy	12 EH	idden .
uyendus		15	
Fuyhoa		18	
W Cen MT		22	
UTMADED Gualad		26	•
TH 400 male		28	
NEW Clair		4	

-Kiểu chữ đã chọn hiện ra ở phần Text Blocks (1)--> Bấm OK. Xong.

ninge somere		1
lest liem	Font	/
Stalf Names	None Found	Charge.
Group Names	None Found	Charge.
Text Blocks	Times New Roman, 16pt	Change
Lyrics	None Found	Charge
Individually Dia	rigit Lyrics	2
Veriet	Non-Frank	Darge
Doese	Nore Fearl	Diange
6400)0	MarseYmond	Uhange

-Làm thử coi được chưa. Đầu tiên là chỉnh bộ gõ tiếng việt, ở thí dụ này đã chọn kiểu Times New Roman là 1 kiểu chữ của bảng mã Unicode, do đó chỉnh bảng mã của bộ gõ qua Unicode. -Sau khi đã chỉnh bảng mã xong --> Bấm PHẢI vào chữ Title (1)-->Edit Text (2)

-Trong ô mới hện ra, có vạch chớp, đánh chữ vào, đánh xong, chỉ chuột ra ngoài khoảng trống bấm 1 cái, xong phần Tựa Đề (1). Đến phần tên tác giả (Composer) thì cũng làm giống như vậy (2).

-Xong hết thì bấm vào dấu mũi tên ở trên cao (selection tools) để quyết chọn những gì vừa làm.

-Muốn chỉnh lại kích cỡ của phần nào thì bấm chữ T (1)--> Bấm PHẢI cục nhỏ ở tựa đề (2)-->Edit Text (3)

-Bôi đen tựa đề (highlight)

-Bấm Text (1)--> Chỉ chuột vào Size (2)--> Bấm vào con số mình muốn đang có trong khung. Nếu không thấy số ấy, bấm Other (3)

-Đánh vào con số mình muốn (1)--> OK (2)

-Chỉnh kích cỡ cho phần Tên Tác Giả cũng giống như vậy.

*Bây giờ là việc thiết lập kiểu chữ cho lời ca.

-Đây cũng là cách thứ nhì để viết chữ Việt trong Finale (Đề mục số 18, Viết Lời Ca)

-Sau khi đã viết note nhạc (1 vài trường canh cũng được), ở chế độ viết lời ca, đánh vào vài ca từ tiếng Việt đầu tiên, cần nhất là những ca từ có dấu (1)-->Plugins (2)-->Miscellaneous (3)-->Change Fonts (4)

-Ở phần Lyrics, bấm Change

-Cũng như hồi nãy, kéo thanh trượt để chọn kiểu chữ (1)-->chọn hình thái của chữ (2)-->kích cỡ (3)--> Xong, bấm OK (4)

-Bấm OK

-Bôi đen chữ đầu tiên trong dãy ca từ.

-Đánh lại ca từ và cứ thế. Bắt đầu từ lúc này chữ hiện ra hoàn chỉnh.

78-XÓA CHỮ SUBTITTLE VÀ ARRANGER

-Cå 2 phần Subtittle và Arranger đều làm giống nhau.

-Bấm PHẢI vào chữ Subtittle (1)-->Bấm Unlink in All Parts (2)-->Delete

79-<u>VIẾT TÊN HỢP ÂM THEO Ý MUỐN</u>

-Trong Music Finale 14, khi dùng chức năng viết tên hợp âm (chord tool) nếu gặp các hợp âm 7, 9, sus...thì số hoặc chữ ấy được đặt ngang với tên của hợp âm. Bây giờ, muốn viết cho số hoặc chữ nằm trên tên của hợp âm thì phải dùng sáng kiến. Đó là dùng chức năng Text Tool.

1-Bấm vào chữ T trên thanh công cụ (1)---> Bấm ĐÔI vào nơi sẽ đặt tên của hợp âm, một ô nhỏ với cái vạch chớp hiện ra (2).

2-Đánh vào chỉ một chữ cái của hợp âm muốn viết. Ví dụ muốn viết hợp âm G7 thì chỉ đánh vào chữ G mà thôi.

3- Xong, bấm vào bất kỳ khoảng trống nào trong bản nhạc. Ô nhỏ bao quanh chữ G biến mất và bây giờ lại có 1 hình vuông thật nhỏ ở trên chữ G. Đó là cái điểm để nắm vào đó mà dời đổi chữ theo ý mình (handle, có nghĩa là cái tay cầm).

-Bấm vào handle đó +giữ chuột-->Kéo vào chỗ muốn đặt và thả chuột ra.

4-Đến đây, đã có chữ cái của hợp âm trên dấu nhạc (Chữ G). Việc kế tiếp là tạo con số để thêm vào chữ G ấy.

-Bấm ĐÔI vào 1 chỗ trống gần chữ G -->Sau khi bấm đôi vào dấu nhạc xong, 1 ô nhỏ hiện ra với cái vạch chớp.

-Thao tác giống như hồi nãy--> Đánh vào số hoặc chữ cần có. Ở đây, đánh vào con số 7 để làm hợp âm G7--> Cũng bấm vào handle+giữ chuột + kéo thả vào nơi mình muốn. có

-Nếu muốn làm nhỏ số 7 thì bấm PHẢI vào handle của số 7 (1)-->Bấm Edit Text (2)

-Bôi đen số 7 (1)-->Bấm Text (2)—Bấm Size (3)-->Chọn kích cỡ nhỏ hơn cho số 7 ấy. Hiện thời, kích cỡ của số 7 là 12, ta chọn cỡ 8 coi thế nào, nếu chưa vừa ý thì chọn số nhỏ khác (4)

-Bấm+Giữ+Kéo số 7 vào đúng chỗ cần có.

-Vậy là xong-->Bấm vào dấu mũi tên trên thanh công cụ để thoát ra.

Lưu ý : Với cách thức này, có thể viết tên các loại hợp âm 9, sus, dim, aug...

80- THAY ĐỔI KÍCH CÕ CÁC DÂU THĂNG, GIẢM, BÌNH (ACCIDENTALS)

Đôi khi các dấu accidental có vẻ quá lớn hoặc quá nhỏ so với note nhạc. Rủi thay, chức năng thay đổi kích cỡ cho loại này không thấy trong Music Finale. Vì vậy, lại phải dùng đến sáng kiến.

-Việc đầu tiên là tải về những dấu này do chính tôi thiết kế và đưa lên Mediafire, các bạn đừng lo lắng về việc virus :

https://www.mediafire.com/file/hewgnwy54xjmf0q/NhungDau-Accidentals.zip/file

Sau khi giải nén sẽ thấy 1 tập tin tên là NhungDau-Accidentals. Trong tập tin này, tôi để các loại Accidentals ở dạng hình ảnh (PNG và JPG), dùng dạng nào cũng được. Các bạn mở tập tin này rồi lưu tất cả những hình ảnh của Thăng (Sharp), Giáng (Flat) và Bình (Natural) vào 1 nơi nào đó trong máy của bạn.

Và bắt đầu công việc với dấu Thăng (Sharp) để làm ví dụ.

-Để dễ thấy, đầu tiên dùng chế độ Zoom In theo hình bên dưới.

Hoặc bấm giữ phím Ctrl và đồng thời bấm thêm phím có dấu +. Bấm phím dấu + nhiều lần, đến khi lớn tối đa thì thôi.

- Bấm Tools (1)-->Advanced Tools (2)-->Graphics (3)

-Trên thanh công cụ bây giờ có thêm thanh Graphics. Bấm vào Graphics (1)-->Place Graphic..(2).

-Tìm đến nơi đã lưu những hình accidental (1)-->Bấm ĐÔI vào hình cần có (2)

-Bấm chuột vào khoảng trống gần note nhạc (để dễ chỉnh sửa), dấu Thăng hiện ra ngay-->Ban đầu, dấu này khá lớn (tôi cố ý cho những dấu accidentals có độ phân giải hơi lớn để khi chỉnh nhỏ sẽ rõ nét)--> Bao quanh dấu Thăng là những chấm màu tím, chỉ chuột vào chấm (1)+giữ +kéo lên hoặc xuống để kéo dài hoặc thu ngắn theo chiều đứng-->vào chấm (3) để mở rộng hoặc thu nhỏ theo chiều ngang --> vào chấm (3) để mở rộng hoặc thu nhỏ nguyên tấm hình theo tỉ lệ đang có của nó.

*Chỉ chuột vào giữa hình + giữ + kéo đến nơi muốn đặt dấu

-Khi đã vừa ý, bấm vào hình mũi tên (Chọn, selection tool)-->Vậy là xong.

<u>**LƯU Ý**</u>: Ngoài cách thức vừa nói, cũng có thể dùng dấu có sẳn trên bàn phím. Tuy nhiên, bàn phím chỉ có 2 dấu tạm dùng được mà thôi. Đó là dấu # và chữ b.

Nếu dùng cách này thì phải dùng chức năng Text để cho dấu vào note nhạc. Các bạn đọc đề mục 46 (Viết Chữ Trên Khuôn Nhạc Trong Bài) ở trên sẽ rõ.

(Còn tiếp)

* Phạm Chinh Đông biên soạn tại Philadelphia, Pennsylvania, USA

(Sẽ cập nhật thêm khi mò mẫm được món mới)